

11

۱۷۵۸۱
۲۰۸۷۴۶

بخش پنجم
در حکم طهارت و گرفتن در نماز
غسل و مسح و کف و مسح
و اشباع آن

بخش ششم
در حکم غسل جمعه

بخش هفتم
در حکم تیمم و حکم
متعلقه بان

بخش هشتم
در بیان اوقات احکام
مبصره

کتاب صلوٰۃ

در بیان بجز فصلت وضعی

فصل ۱ در اعداد صلوٰۃ
فصل ۲ در اوقات صلوٰۃ
فصل ۳ در حکم قبله
فصل ۴ در حکم لباس
فصل ۵ در حکم مکان صلوٰۃ
فصل ۶ در حکم اذان و اقامت
فصل ۷ در حکم متعلقه عبادت

در بیان افعال صلوٰۃ و کیفیت آن در این کتاب است

بخش اول در بیان غایت
در بیان غایت

بخش دوم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش سوم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش چهارم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش پنجم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش ششم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش هفتم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش هشتم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش نهم در بیان غایت
در بیان غایت

بخش دهم در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۱۶ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۱۷ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۱۸ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۱۹ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۲۰ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۲۱ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۲۲ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۲۳ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۲۴ در بیان غایت
در بیان غایت

فصل ۲۵ در بیان غایت
در بیان غایت

خبر

صالح
ندش
بسیار متفرقات

ثلاثا وثلاثا وواحدة ألا قلت قال أنا إذا جاهل فإن
 لم يخبرني في ذلك الكفيت قال فان اجبتك سلم
 قال نعم قال سل قال اسالك عن أول حجر وضع على
 الأرض وأول عين نبئت وأول شجرة نبئت قال
 يا موسى انتم تقولون أول حجر وضع على وجه الأرض
 الحجر الذي في بيت المقدس وكذبتم هو الحجر الذي
 آدم من الجنة قال صدقت والله ليجط هرون وأما
 موسى قال وانتم تقولون أنه أول عين نبئت على
 الأرض العين التي نبئت ببيت المقدس وكذبتم هي
 الحق التي غل فيها يوسف زينة التكة وهي العين
 شرب منها الخضر صلات الله عليه وليس يشرب منها
 إلا حي قال صدقت والله أنه ليجط هرون وأما موسى
 قال وانتم تقولون أول شجرة نبئت على الأرض الزيتون
 وكذبتم هي الحق التي نزل بها آدم من الجنة مع

صدقت والله أنه ليجط هرون وأما موسى قال والثالث
 الذي كذبتم فيه من أنتم من إمام هدى من بعضكم من
 جندكم قال أناعشر إماما قال صدقت والله أنه ليجط
 هرون وأما موسى قال فإين يسكن بنوكم من الجنة
 قال في أعلاها درجة وإشرها مكانا في جنات عدن
 قال صدقت والله أنه ليجط هرون وأما موسى
 قال الثالث فإين لم يعرض وميته بعد قال ثلثين
 سنة قال ثم يموت ويقتل قال يقتل فيضرب على فخذ
 كعبته قال صدقت والله ليجط هرون وأما موسى
 قال رسول الله لما أتى إلى السماء أوحى الله
 إلى جل جلاله فقال يا محمد إن أطلعت إلى الأرض
 فاختارت منها فجعلت نبيا وشققت لك من أشيا
 فإنا المجد وانت محمد ثم أطلعت الثانية فاختارت منها
 عليا وجعلته وصيك وظيفك وذو ج ابتك

كم يعيش على عمر البشر
 في كل ليلة وقف بين الله
 وبين نبيه ليلة المعراج

صد

وإبازيتك وشققت له أسما من اسمائنا فإنا العلى
 الاعلى وهو على وجلت فاطمة والحسن والحسين
 نزلنا ثم عرضت ولايتهم على الملائكة فقبلها كان
 من المفرقين يا محمد إيان عبد عبدني حتى يقطع
 يصير كالشيء البالي ثم أنا في جاهد ولايتهم ما ألكنة
 جفقت ولا أطلت تحت عرشى يا محمد اختار من تلامي
 قلت نعم يا رب فقال عز وجل أرفع واسك فرفعت ركا
 فإنا أنا با نوار على فاطمة والحسن والحسين وعلي بن
 الحسين ومحمد بن علي وجعفر بن محمد وموسى بن جعفر
 وعلي بن موسى ومحمد بن علي وعلي بن محمد والحسين بن
 علي والمجتبى الحسن القائم في وسطهم كانه كوكب
 قلت يا رب من هؤلاء فقال هؤلاء الأئمة وهذا
 القيام الذي يحل طردى ويحرم حرمانى وبه اتقمن
 اعلمى وهو راضى وليا وهو الذى يشفى قلوب

الشه المعززة الصيرة

شيعتك من العالمين والجاهدين والكافرين فيخرج
 اللات والفرعونين فيخرجهما الناس بها يومئذ
 أشد فرقة الجهل قال رسول الله ص انتم من بدى
 اثنا عشر أولم على بن الخطاب وأخزم القيام هم طلقا
 وأوصياى وأولياى وحج الله على امتى بعدى
 المقربهم مؤمن والمنكر لهم كافره عن الحسين بن علي
 بن المطالب قال دخلت على رسول الله ص مر جابك
 يا أبا عبد الله يازين التوت وأمره بن قال له أئ
 وكيف يكون يا رسول الله زين التوت وأمره بن
 غير ذلك قال يا أئ والذى بعثني بالحق نبيا إن الحسين
 بن علي في السماء أكبر منه في الأرض وأنه لم يكن
 في عين عرش الله عز وجل مصباح هدى وسفينة
 نجاة وإمام غيرهم عز وجل وعلم وذخر
 أن الله عز وجل يكتب في صلبه نطفة طيبة مباركة

في وضاوحين بن علي عليها السلام
 قال صلى الله ص

الحسين بن علي

شيعتك

زكية ولقد لقن دعوات ما يدعو بهن مخلوق آخر
الله عز وجل معه وكان شفيعه في آخرته وفرح الله
عنه كونه وفقى بما دینه ویر امره ووضعی سبيله
قواه على عذره ولم يمتك ستره فقال له اني وما هذا
الدعوات يا رسول الله قال تقول اذا فرغت غصلك
وانت فاعد اللهم اني استلكت بكلماتك ومعاند
عزتك وسكان سمواتك وانبيائك ورسلك ان
تستجيب لي فقد رهن من امرى فاستلكت ان تصلي
على محمد وال محمد وان تجعل لي من امرى يسرا فان الله
عز وجل يسهل امرك ويشرح صدرك ويلقنك شهادة
ان لا اله الا الله عند خروج نفسك قال له اني يا
رسول الله فما هذه النطقة التي في صلب جبري الحسين
قال مثل هذه النطقة مثل القز وهي نطقة تبييض
يكون من اتبعه رشيدا ومن ضل عنه هويانا قال

في الدعوات بعد الصلوة

فما اسمه وما دعاؤه قال اسمه ودعاؤه يا اياي يا ابي
يا حي يا قيوم يا كاشف الغم يا فارح الهم يا باغي
الهمس يا صادق الوعد من دعا بهذا الدعاء احسن
الله عز وجل مع علي بن الحسين وكان قائده الى الجنة
قال له اياي يا رسول الله فهل من خلف ووعتي قال
نعم له وارث السموات والارض يا رسول الله قال
القضاة الحق والحكم بالديانة وتاويل الاحكام وبيان
ما يكون قال فما اسمه قال اسمه محمد وان الملايكه تسلموا
به في السموات ويقولون دعائه اللهم ان كان لي عندك
رضوان وود فاعف لي بلسن بعضي من اخواني وشيعتي
وطيب ما في صلبه فكتب الله في صلبه نطقة مباركة
هـ مثل امير المؤمنين اخبرني عن الرجل اذا نام ابنه
روحه وغر الرجل كيف يذكر وينسى وغر الرجل كيف
يشبه ولله اكرامه وارواحنا فالتفت امير المؤمنين

اذا نام المراهق تذهب روضه

فما

ع الى ابي محمد الحسن بن علي فقال يا ابا محمد اجبه فقال
ع اما ما سالت عنه من امر الانسان اذا نام ابنه
روحه فان روضه متعلقة بالروح والريح متعلقة
بالهواء الى وقت ما يخرج صاحبها للبقعة فان اذن
الله برز تلك الروح على صاحبها جذبت تلك الروح
الروح وجذبت تلك الروح الهواء فجمعت الروح فاستلكت
في بدن صاحبها وان لم ياذن الله برز تلك الروح على
صاحبها جذبت الهواء الروح وجذبت الروح الروح فلم
ود على صاحبها الى وقت ما يبعث واما ما ذكرت من
امر الذكر والنسيان فان قلبا الرجل في حق وعلى الحق
طبق فان صلى الرجل عند ذلك على محمد وال صلوات الله
انكشف ذلك بالطبق عن ذلك الحق فاضاء القلب وذكر
الرجل ما كان نسي وان هو لم يصل على محمد وال محمد
او نقص من الصلوة عليهم انطبق ذلك الطبقة عن ذلك

جاءه مكره في نومه

محمد

الحق فان لم القلب ونسي الرجل ما كان ذكره واما ما
ذكرت من امر المولود الذي يشبه اعمامه واخواله فان
الرجل اذا افي اهلته فجامعها بقلب ساكن وعروق
هادية وبدن غير مضطرب واسكنت تلك النطقة
في جوف الرحم خرج الولد يشبه اياه وانه هو
انها بقلب غير ساكن وعروق غير هادية وبدن
اضطربت النطقة فزقت في حال اضطرابها على بعض العروق
فان وقعت على عروق غير عروق او على اعمام اشبه الولد اعمامه
وان وقعت على عروق من عروق الاخوال اشبه الولد اخواله
فقال الرجل اشهدان لا اله الا الله ولم ازل اشهد بها
واشهدان محمد رسول الله ولم ازل اشهد بذلك
واشهدانك وعنه رسوله والقيام بحجته الى اقام عليهم
السلام هـ ع ابراهيم بن محمد قال قلت لابي عبد الله
رسول الله ما تقول في الحديث الذي يروي عن الناس

في نزول الملايكه الى
سائر الدنيا

الحق

عن رسول الله ﷺ قال ان الله تعالى ينزل كل ليلة
الى السماء الدنيا فقال لعن الله الذين يقولون
هذا المرحومين الكلام عن مواضعه والله ما قال
الله ﷻ كذلك انما قال ان الله تعالى ينزل ملكا الى
السماء الدنيا كل ليلة في الثلث الاخير وليلة الجمعة
في اقل الليل فياوم فينا دى هل من سائل فاعطيه هل
من تائب فاتوب عليه هل من مستغفر فاغفر له
يا طالب الخير اقبل يا طالب الشر انصرف فلا يزال ينادي
بهذا حتى يطلع فاذا طلع الفجر عاد الى محله من ملكوت
السماء ﷻ علي بن موسى الرضا عليه السلام عاياه وعليه
قال قال رسول الله ﷺ ان موسى بن عمران لما ناجى ربه
عز وجل قال يا رب ابعيدك مني فانك اريدك ام قريب فانك
فاوحى الله تعالى اليه انا جليس من ذكرى فقال موسى
ان اكون في حال اهلك ان اذكرك فينا فقال يا موسى

الفهم

2. سوال موسى ربه تع
اقرب يا ام ابعيد مني

اذكرني على كل حال ﷻ عن محمد بن علي الخزاز خادم الرضا
قال دخل رجل من الزنادقة على الرضا ﷻ وعنده عجا
فقال له ابو الحسن اديت ان كان القول قولكم وليس
هو كما تقولون السنا واما كشرع سواء ولا يضركما
صليتنا وضما وذكينا واقرنا فقلت فقال ابو الحسن
ﷻ وان يكن القول قولنا وهو قولنا وكما يقول الستم
هلكتم وبخوننا لرجلك الله فاجيب في كيف هو
هو قال ويلك ان الله يحب اليه غلط وهو ان
الدين كان ولاين وهو كيف وكيف وكان ولا
كيف فلا يعرف بكيفية ولا بنبوة ولا بجاسة ولا
يقاس بشيء قال الرجل فاذا الله لا شيء اذا لم يدرك
بجاسته من الموات فقال ابو الحسن ﷻ ويلك لما عجزت
حواسك عن ادراكه انكرت ربوبيته ونحن اذا عجزت
حواسنا غادرنا الله ايقتا الله ربنا والله شيء بخلاف

في الزام ابو الحسن الرضا
رجل من الزنادقة

اسم العجز

الاشياء قال الرجل فاخبرني متى كان قال ابو الحسن ﷻ
متى لم يكن فاخبرني متى كان قال الرجل فما الدليل عليه قال
ابو الحسن ﷻ ان لما نظرت الى جسدي فلم يملكه فيزياده
ولا نقصان في الرض والقلول ودفع المكاه عنه و
جر المنافع اليه علمت ان لهذا البناء بابنا فاقترت به
مع ما ادرى من دوران الفلك بقدرته وانشاء
السموات الثقيل وتزويق القواجر وجرى الشمس والقمر
والنجوم وغير ذلك من الايات العجيبات المتقنات
علمت ان لهذا مقدر منشأ قال الرجل فلم اجد
فقال ابو الحسن ان الحجاب غراني لكثرة ذنوبهم
قال فلم لا يدرك حاشية البصر قال للفرق بينه وبين
خلق الذي تدركهم حاشية الابصار منهم ومن غيرهم
ثم هو اجل من ان يدرك بصره فيحيط به وهم افيضه
عقله في الحجاب على من يرى الرضا عليها السلام

وسيل برودت عالم

تاريخ دولة الاسلام
در سلسله سلاطین
۱۲۳۵

تاريخ دولة الاسلام
در سلسله سلاطین
۱۲۳۹

تاريخ دولة الاسلام
در سلسله سلاطین
۱۲۴۰

تاريخ دولة الاسلام
در سلسله سلاطین
۱۲۴۱

اصداقه مجيبه حرة المضطربين وعقلاء الال ان الذين استس لنا
اساس العدل والامان وحيتنا عن اتباع الظلم والطغيان ووجهه لنا بهار العلم
والعرفان وانه بالسؤال عن اصل الذكر والابقان والهمنا طريق الصواب
في كل باب والنعمة علينا بعد استوال نعمته الحبيب فنهدي الله بالهدى
ونشكره على نعمته التي لا تحصى لاستبنا النعمة العظمى والعظمة الكبرى والله
الادنى والضعف قبل ان نسيج قبة العرش الى كافه الورى وعمرته ذوى
القربى واو الى لى ومصايح الدجى ومناجى الهمة وعلام النقى وكلمات
الله العليا فصللى الله عليهم نارضى وفوق الرضا ولعن اعدائهم باشهاد رقيب
والليل اذ ينشئ آياته فانه راسل معالى ومعالى ابن الرسل جوار رحمة الله
ربه النبي ابن احمد الحسين محمد الابهى فصاحبها النعم من سوافات الفتن با
للطف والرحمة فى البرواح ضارضا فيه برادران اجانى وضلان روحانى وخا
طر اذ كبر شمس داران نظم الولى معاصى تصوير وتقرير مناهجكم جون بهوار
معاذت تاييدات ربانى وتوفقات سيسى على كبريت والاوامر
تمت مملأى بسلمه بسبته وسلمه عليه برادران صغوة ابرار الله
واناض على العالين ستم وعلمهم احسانهم واردم خللال الله

على ظهوره خاتم المعصومين بحق قومه وآله الطاهرين صلوات الله وسلامه عليه
وعليهم اجمعين در ترويج شرع سيدة ابرار وانث در علوم ابا و اطهار مطهر
ومعطوفت وامين سبب يادى سر خلافت ميرشان مطلق اعوار تحييد
علوم وعرفان ومغز سلاطین زمين وسجده كاه خوابين زمان كرده مضبوط
حديث شريف بنوى صلى الله عليه واله را كه علماء امتى خير من انبياء
اسراييل درين اوان نجست فرجام وزمان پسند به انجام مصداق وانجى هم
رسيد بهر يك از علای كرام استقام تمام در دفع اعلام بهر است نمود خلق
بسيار را از وادى جهل وضلاله رسانيدند وكرد مشهور را در السخا علم
وهمه است رسانيدند لاستبنا جناب مستطاب على القاسمك باجايى رسم
وين ازده ما سلف مناز و باطهار مرئوب يقين در علما خلف سرافراز است كشته
راز شرع وعتل زنده بول وانه رجا را اوار بهر شمس ختم و برادر و برادر
خسك سال شك وشيخه از رشحات سحر حقيقى العيون ولا الشس سر
سبز و شاد بركش با تصوير اخبار مصطفوى بر بطى است كه مو
در ميان كنج قدس شمس تبليغ اثاره مضوى الفتى است كه نراوى انبى
عبداللن سجد طرول مسن بسند او كمال از بارش ارفا دارت اوست
وزينت انجمن فضل وفضال از بر شمس كلك افاضات اوست زبان
قلم در قه داد و صافش كونه بران ستم در رتب انضال شمس خضبان

عز و سواد العلامه والمولى الفاضل الكامل العالم الحامل موسى
اساس الدين مشيتهم اركان اليقين المحلى بحديثه الثمين المستن بسبته
سببه المسلمين مستجيب مكافم الاخلاق ملاذ الاساجد والا عظم فى الافاق
مروج الامان والاسلام مجده ودر مس شرع خير الانام شمس فلان الانارة
والاناضه قطب فلان العبادة والرياسة فى افادته حيوة القلوب للعالمين
وفى تاليفاته جلاء العيون للعالمين فى تحقيقاته قواعد طريقه وفه تفقاهه لطا
لف عجبته في اش رائه شف ومن داء الضلال ووقته بوجاهه مطا لوزال
اقبال قديمه الملكوتى مشكوة الفار العزان وصدره القدوسى عز من اسرار الف
ان وصاحب العلم الانفع والعلل الارفع وفور عين الاعيان وفور شجرة الاحسان
جد بقر جمع البيان وكنت غوامض البيان مفتاح مطلق البديع وايضا
ح مشرق التوفيق الفار من بيان خصا بصدر ان اهل البيان الباجر
عن بيان فضائله تحير اسئل الزمان شر لا يدرك الوصف للمطرى
خصا بصدر وان يك بالقافى كل ما وصفه ذات ان الشخ والفصل اباز
خ زبدة المحكماء الذين قدوة العلماء والمجاهدين شيخ الاسلام والمسلمين
مسجد المعصومين خلف الصدق الشفيع جوار رحمة الله بهر الفتى
مولانا محمد تقى شيخنا ومولانا محمد باقر الشيرازى المجلس ادام الله ظلل انضال
عليهنا وعلى كافة المسلمين وزين ببركاته فبالله كرامى العلم واليقين وثرة

بلفاء خاتم المعصومين صلوات الله وسلامه عليهم اجمعين ورفع المنة والدرجات
على كاسى ترويج اثار الحق على جبل وعتل جليلة وانت اثاره كبر شمس
اخباره ختار واسطة اخبار عليهم صلوات الله الملك الجبار بظهور رسائده
بعثتى كه نوز عرش كاشمى به رابعه التباراق قلوب اهل جهان ريد
شنى بحشيد ودر شمس سبب بيان صادق الفاضل بان برهان اس
اقوا وخص وعام را در نشان اخبار اهل بيت عصمت عليهم السلام كرا نيد
ونزرت كشتان تا يفاش نشد بان سقا لى معانير البعين بحوة جاووز
رسائده وانه قدوم قويم الفاضل سبب كرم كشتان وارى بى رقيق در على را
بر سنان مستقام در وادى فروض وسنن كاشيد وازمانه فضل وكاش
الان اخذ به علوم حمدة ابرار حوالى وفى لى جنبه وبرزو از ريز نيزى
خون جانش وزده از دشت لطف والكرمش ان بود كه كاهى در ديدك
به افقى و جهل وخرابش من ان علم وعمل بقصه امثال حديث
ان شفاء الفتى الشوال بدام الشفاء سر كار ان عالم بقدر حاجت كشته
سالى چند در عرصه عرض وتجرب و تقير در اورده امر على بنو قيع حوز
صواب لافى نسخة موافقى بر وفق قابليت له قانون خصصت وبلا
عت است تحصيل غنمه وقبلى از پشت ان آوراق بخط شريف بر
فى ديكر بعنوان سواد در كنج ضبط ان سر كاه مضبوط بود حوزى از ملا

مؤلف اعلام که مصدق جمع و تصنیف آن گشته بودند تا غایت که عبارت
از ششصد و پنجاه و یک حرف است و در آن سه تالیف و تالیفات بسیار
باشد و ترتیبی که به سبب آن هر طایفه ای پسند و چسبیده و مطلوب تواند رسید
و هر غرضی باشد که در حق غرض در آن تواند رسید اتفاق افتاد و لهذا
این بی بضاعت با عدم قابلیت و استطاعت مأمور گردید که آن را
که از غایب را بخوبی در سبک کتب و فصول و ارکان و مباحث بعنوان
فروع و اصول منظم سازد که سر رشته آن در دست هر جوهرشاهی
تواند بود و هر زوایای مبالغه حلاکت بعضی از آن تحصیل تواند نمود
تا چون بدان عمل جلوه دهد بار بار مثنوی است اخروی متفیض شود و با
این سبب این فرد مایه را نیز بهره حاصل کرد و از آن نظم التوالی موسوم
گشت است و عاقلان و نادانان معجزش و خوشه چنان خوشش آمد چون
بالاستان رفیع التبیان مرفوع گردید که بر دار آن سرکار رفیع
نمایند تا باین اقبال متوجه گشته بسط نظر اصلاح بسجده و در هر
مسئله که در نسخ اشتباهی و یا تغییر رای نسخی اتفاق افتاده باشد
ناظر از این نسخ مشوخ مقرر دارند مأمول آنکه از رسیدن بشرف غرض
شیراز و اعتبار یافته بحث افتخار این ذره یقیناً و اصل اصلی حیرت
اولی الا بصار که در تا چون اوراق نسخ افعال و عقایدات را بران

عرض

عرض نمایند بلاشباه نقوش و منظمه اشباه ضبط و تصنیف تواند نمود و تو
کلیت فی جمع اسوری علی الله جمیل و چو بی نغم الا کیل و مقدمه در آن
که طریق این زین بین انواع مسائل مذکور و مخفی غناد که در آن موضوع که
سؤال و جوابی بهم نظر رسیده بر دور انقل و مصدق رسوال و جواب منقد
و در هر مسئله که جواب شهن مشبوط بود که در آن ملاحظه سوال مطلب
وضوح و ثبوت معنویان بمسئله که را نمید و الا سوال مناسب جهت آن تفتی
نمود و باز بعد رسوال و جواب ساخت و هر چه را بخط شریف دیده و علامت
بخط و اگر به شریف ملاحظه نموده علامت غناد و اگر مضمونی در حضور
این حقیر مذکور و تصدیق و تقریر از آن فرستاد استماع نموده بعلامت سمع
من تر که در آن مأمور است که نموده و ملاحظه اسوادی و مکتوبه و ملاحظه
اعمال و دیواری از علامت که داشت و اگر سوال است متعده در قریب از آن
در اوقات مختلفه اتفاق افتاده و جواب آن با جمال و تفصیل و یا بتغیری
قلیل تفاوتی در است کتب مذکور که سوال و جواب متعده در آن را در آن
از یکدیگر می رسد و در سبک کتب تحویر در آن و در سبک کتب مؤلفه در
اصول و فروع و مسائل مربوط به هر یک از این اقسام و فصول و ارکان
و مباحث از یکدیگر امتیاز داده و بعضی مسائل که بحسب ظاهر از جهت عنوان
آن نبوده و لیکن مناسبی با آن عنوان داشت اگر مناسبی حاصل گشت

۱۵

دست و دستهای آن بعنوان ختم و اگر ملامت فصلی بود در آن بفاصله
تدریس و تدریس محقق نمود و اگر الفبت بر کنی با چوئی در است بسط دفع
و فروع و تقریر معنی آن قرار داد و اسم علی حقیق المهدی الحاق مؤ
لف گوید که چون این و الا الی الا فی بی بی بی بی بی بی بی بی بی بی بی
و در بعضی عاقلان حاصل تلازمه کرام ذری الذی لا احرام ان جناب و الا اتفاق
حشره الله فی مع موالیه الا کرام علیهم الصلو و السلام و بعد از آن حسب
الاموال و اصول آن به رسم شمشان و قبول اتفاق افتاده جهت و این
حقیر و جین عدم به استطاعت تیر مأمور گردید که بعضی اوراق دیگر را
نیز باین سیاق که در خط کتب مکار آن قدوده اتفاق داشته بود و هر
مطبی را در یابی مناسب آن الحاق نماید از اتفاقات سیئه روزگار آنکه
بعد از ورود آن و بار بوصول خبر و حث اکثر شکست ستون و بین
و حثت آن قدوده عارفین و وزرائه حق یقین چند آن شکست کمال
و شکست احوال قریب حال این غریق بحر اندوه و بلا گشته که قوت
اقدام بچنین مهم باقی نمانده بلکه بنا بر ملاحظه کتب ای بار و
سقوط اعتبار این نحو و ابراهیم و شمس همه ظهور آثار و ابراهیم و جی
ری اکثر اهل این روزگار یونان و یونان در نسخ اخبار و آثار علای اخبار روز
بروز مانع اقدام بزم قوی تر گشته و در این مدت مدید تصدی این مهم

جدید

جدید در عقد و تعویق باقی بود و این احوال که عبارت از ششصد و پنجاه و یک حرف
لی سه تالیف و تالیفات بسیار است و ترتیبی که به سبب آن هر طایفه ای پسند و چسبیده و مطلوب تواند رسید
و هر غرضی باشد که در حق غرض در آن تواند رسید اتفاق افتاد و لهذا
این بی بضاعت با عدم قابلیت و استطاعت مأمور گردید که آن را
که از غایب را بخوبی در سبک کتب و فصول و ارکان و مباحث بعنوان
فروع و اصول منظم سازد که سر رشته آن در دست هر جوهرشاهی
تواند بود و هر زوایای مبالغه حلاکت بعضی از آن تحصیل تواند نمود
تا چون بدان عمل جلوه دهد بار بار مثنوی است اخروی متفیض شود و با
این سبب این فرد مایه را نیز بهره حاصل کرد و از آن نظم التوالی موسوم
گشت است و عاقلان و نادانان معجزش و خوشه چنان خوشش آمد چون
بالاستان رفیع التبیان مرفوع گردید که بر دار آن سرکار رفیع
نمایند تا باین اقبال متوجه گشته بسط نظر اصلاح بسجده و در هر
مسئله که در نسخ اشتباهی و یا تغییر رای نسخی اتفاق افتاده باشد
ناظر از این نسخ مشوخ مقرر دارند مأمول آنکه از رسیدن بشرف غرض
شیراز و اعتبار یافته بحث افتخار این ذره یقیناً و اصل اصلی حیرت
اولی الا بصار که در تا چون اوراق نسخ افعال و عقایدات را بران

ببینا
تیره

۱۶

و بلکه در اکثر بلاد که در این احوال بایسته فغان علم است که انداخته اند
چنانچه طار علی بجهت غالب بنا و زمان می تواند بود و علی الله التوفیق و
انقسام فی الاقسام و الاختصاص کتاب علم و در آن دو فصل است
فصل اول در طریقه استنباط و استدلال سوال علم می که موقوف
علیه است لال است چه علوم است و چه قدر جواب علم خرف و غیره
خروج و بقدر آنچه در فهم کتاب و سنت در کار است و علم صافی و بیانی
فیل و علم منطوق قدری که در استدلال ضرورت و علم کلام قدری که
اصول فقه است لال بداند که آن از لوازم ایمان است و علم فقه که
یاقی که از آنها احکام مستنبط می تواند شد بر دو طریق است اطلاع یا به
و علم حصول فقه بقدری که در استدلال ضرورت و علم فقه که مسایل اجماعی و خلاف
فی و مشهور بین القدر ما را بداند و متبع جمیع آثار که از ایمان است علم است
بر سه است و علم بحال بقدر یکم خبر از این خبر است و تواند کرد و سواد اینها شود
و ادراک مویدی بر می آید که آن خبری نیست و الا فضل الله توفیق
من یثاب و سوال امر مطلق مقتضی فوریت یا تراضی جواب یا تفریق
سوال امر مطلق مقتضی و حد است یا تراضی جواب یا تفریق چه بهتر سوال
اجماعی که در حکم علم نقل می کند چه در شخصی یا جمعی یا در سواد یا در سواد
نیم آن حکم را محصور نیست و هم با وجود اینکه حکم است اجماع می تواند داشت

مشهور

سند و برینجا آمده جواب مشکلات و مقتضات بحالت منقول مستقیم سوال
اصل در باب اجماع است با توفیق با هرمت جواب اجماع سوال حدیث را
چون فطری تفسیر کنند از اقل یا معنی میگویند یا نه جواب ظاهر و اقل سواد
سوال اگر کسی گوید که حدیثی از خصوصین منقول است الله علیم احسن در باب لال خبر
است و من آن حدیث را نقل کند از اقل یا نقل یا معنی است و مستند آن می تواند
شد یا نه جواب اقل اگر عالم و حاضر و غایب و خصوصیت احادیث باشد و نقل نقل
یا معنی است و مناط است و می تواند شد مع سوال از احادیث و بلکه در باب حدیثها
و ادراک حدیث است لال می تواند کرد و بداند که هرگاه در مسئله چند قول باشد مکلف
عمل با آن قولی کند که حسب طواریق مستند باشد هر چند که از آن کسی که کلام حد
یست بنظر نرسیده باشد یا از برای بعضی بنظر نرسیده اما مستند بخصوص آن
قولی که حدیث در آنست بنظر نرسیده باشد و همچنین از احادیث که در باب حدیثها
واقع شده و معلوم می توان کرد که در مسئله خلا فی حدیث رعایت حدیث کنیم که
عمل به حدیث احوال واقع شود هر چند کسی قایل باشد یا نه جمیع احادیث را حدیث
کرده ایم مثلاً که در سفری که چهار فرسخ باشد در حال آنکه قصد رجوع به منزل
نداشته باشیم اما قصد اتقانی هم مختل نشود هم قصد نماز کنیم و هم تمام حوائج
ظاهر را بجزر حسب طواریق امل اینها باشد و الله اعلم سوال هرگاه در امری تردید
همچون بیان حرمت آن و رجوع آن آیا در کتاب آن چیست عقیده می شود یا نه

۱۷

جواب جزم بعقوبت مشکل است اما حسب طواریق می نت فصل دوم در اجماع
تحصیل علم و فقه و حکم چه بهتر سوال اگر کسی در بدی بداند یا در بدی
باشد و خواهد که طلب علم کند در همان بلد تحصیل علم ممکن باشد یا نه حدیث
بشرای دور برود و در رضای ایشان یا نه جواب احوط است که جمیع
که حسب القدر و بیان تحصیل رضای والدین و طلب علم و اگر ممکن باشد
در تحصیل و اجابت ضروری رضای ایشان در کار نیست و الله اعلم سوال و در
یک بعضی از علما قایل بر حدیث شده و بعضی دیگر حدیث بر یکدیگر
علامه و حدیث و حدیث حدیث است و همچنین در فعلی که بعضی قایل بود
جواب شده باشد و بعضی یا حسب جواب جزم بوجوب مشکلات
و حسب طواریق می نت سوال هرگاه از عالمی مسئله پرسید یا به از
مردان آن عالم آن مسئله عمل می توان کرد یا نه جواب احوط تجدید است
از عالم می سوال اگر کسی از عالمی که بر قول او اعتقاد باشد مسئله پرسد
و او جواب گوید و بعد از خدای انکام بخلاف فتوای اهل حق و فتوای
یکدیگر کدام فتوی عمل باید کرد جواب بقولای اخیر عمل باید کرد چنانچه
از او پرسید اگر ممکن باشد سوال کسی که مسئله شخصی باشد و بنای عمل خود
بر آنچه از شنیده گذار شده باشد و یا بفعل آن خود است و چنانچه می خواهد که
او تعیین یا نه باشد بلکه هر روز در جمیع مسائل این احتمال می رود طریقه

اجماعت

اجماعت جواب باجماع از رای مجتهد دانسته بهر عمل شاید خلاف از آن علم هم
هم مسئله سبع سوال شیخ بهر الدین علیه الرحمة و غیره از علما که اجماع
و عمل سنتی را در کتب خود ذکر کرده اند و گفته اند که این در حدیث است
عمل کردن با آن چه صورت دارد جواب دعا تصور ندارد و جهال دیگر را
الخلا فی باشد اعالم می سوال باید که در سوال عمل بکتب فقهائ می توان
کرد جواب می توان کرد سوال بکتب علمی که نه حدیث عمل می توان کرد به
و ان اجازت یا نه جواب ظاهر اگر در حدیث فقه عمل تواند کرد و تصنیف کردن
اجازت حدیث سوال اگر کسی حدیثی پند در کتبهای معتبره و فقهی
از آن کتب استعانت کتاب یافت باشد یا عمل با آن می تواند کرد و یا کسی
دیگر می تواند گفت که بعضی از آن عمل کند یا نه جواب با عدم شبهه ترجیح
مشکلات و در حالت اضطرار اگر چنانچه نتواند که روشیده عمل با آن تواند
کرد سوال اگر کسی متبوع نام ندارد و در جمیع مسائل نداند و عالمی نیست
که رجوع به کتب حدیثی مخصوص اگر مسائل را از کتب فقهی مانند دارد
که احادیث حدیثی که دلالت بر بعضی مسائل دارد یا نه و معنی آنرا نموده
جمعی که از مسائل پرسند می تواند فتوی با آن داد جواب اگر کسی که عالم
بعضی از علما حدیث گفته اند یا حدیث حدیثی دارند و حدیث حدیثی دارند یا نه
سوال کسی که قایت است لال بداند مسئله باشد و فقه فقه می

۱۸

[illegible]

کف

و صفات غنیه این معنی بلکه آتشها بر سر گردانند و کلام این با هر چه بر سر گردان
معنی است بعضی احادیث هم معنی این معنی است آتشها بر سر گردانند و کلام این با هر چه بر سر گردان
و صفات غنیه این معنی بلکه آتشها بر سر گردانند و کلام این با هر چه بر سر گردان
و صفات غنیه این معنی بلکه آتشها بر سر گردانند و کلام این با هر چه بر سر گردان

مفتی

و اما در بعضی است و موجود است که از وجودی غایب باشد و عین او باشد و از او قاجم باشد و عالم است که از علم جدا باشد و عین علم باشد و در عالم بود و همچنین در ذات و آنچه لغویان میگویند که در ذات است که علم با او قاجم باشد و در ذات ماقام به از الفارقه است مبتنی بر عدم تحقیق است و وقت فهم ایشان از بزرگ می دانیم که جسمی را که لواقی باشد بر تسبیح و اندرون می قاجم شود و از این هم فوخر و خداییم و هم نیز و اگر باقی قاجم باشد و از این هم باقی قاجم باشد و هم بعضی پس علم و قدرت را در صفات بر خدا و صفات بعد از صفات و گفته ذات معلوم با نسبت و این صفات بودی معلوم است و چنانچه زید را با عاقلانی ضا حاکم تصور کنیم معنی ضا حاکم یعنی شندان معلوم و معلوم با نسبت که گفته حقیقت زید را دانیم و در بعضی از این صفات ظاهرا و باطنی دارد و چنانچه در حدیث صحیح از ایشان السلام منقول است که گفت منته حضرت صادق عارفم خود که یا خدا را وصف میکنی ای قلم فرمود که بگو قسم من هیچ نیست و هیچ نیست و فرمود که این حقیقی است که مخلوق را از آن شریکند یعنی چگونه وصف کنیم خدا را و فرمود که نور است که در و ظلمت نیست و حیثیت که مرکب در او نیست و علیست که جهل در او نیست و حق است که چنان در او نیست پس پروردگار اندم از نزد او و حق را از این مرادیم به هم بنویسد خدا و اگر چه امثال این روایت را بر مسکات ثانی نیز حمل

وفاور

می تواند کرد **مسئله چهارم** آنست که این صفات امور اعتباری تر می باشند
الامر بر آنند و عین ذات محض نیستند و موجه زاید بر ذات نیستند
و صفات موجه زاید بر ذات محال است پس وجه امریست اعتباری و
لازم ذات محض است و جوهرش برای ذات معلول عقلی بغیر از ذات
نیست و همچنین علم عبارت از ادراست نیست و لازم ذات است و از ذات متفرع
نیست و معلول بغیر ذات نیست و امر اعتباری نفس الامر است و
موجهی نیست که قیام آن بذات مستلزم فساد باشد و همچنین قدرت
عبارت از توانائی و این نیز امریست اعتباری متفرع از ذات
محض و بغیر ذات عقلی ندارد و همچنین سایر صفات کمالیه و باین
مسئله اگر چه هر کس قائل شده است اما بعقل از جهت اثر ساز
مسئله و حق اینست که تفکر در این امور ضرورت نیست و تجلی باید
اعتقاد کرد که صفات کمالیه موجه زاید بر ذات و قیام بذات نیستند
و عقلی سواي ذات احدی ندارند و هرگز ذات محض این صفات
خالق نیست و قدوسی و در ذات و صفات حقیقه نیست که موجه
متعدده و از این اثبات کنیم باقی ذات باین صفات تشبیه انصاف
فی حکمت نیست و تفکر در زیاده این بتفکر در ذات بر می گردد
و سخن از آن را اخبار وارد شده است و عقل از فهم آن کاین سخن را

۲۷

درهم انکه اراده با آن صفات ذات است با آن صفات فعل بدانکه اگر حکما و
محکما از اعتقاد داشت که اراده از جمله صفات ذات است و قدیم است و از
ذات مطلق منفک نمی شود بلکه عین ذات مطلق است بنا بر قول
بجودیت صفات و احادیث بسیار دلالت میکند برانکه اراده از صفات
فعل است و حادث است بلکه عین ایجاد و حادث است و در حق تعالی غیر
ایجاد و فعل نیست که مستتر باره باشد و تحقیقش آنست که چون در ما
پیش از آنکه فعل نخست باری صادر شود چند چیز حاصل شده اول قصد
آن فعل پس نیتی و تفکر در آن پس اعتقاد و حصول نفع در آن
پس تمسک شدن شوق از نفس بسوی آن پس ناکند غم در آن
تا جمیع اینها رسد که آن اراده است و از آن فعل حاصل شود و اینها همه
مانند سطحات میان ما و فعل و در جواب حق تعالی در علم با آن و علم با آنکه فعل
بصفت است که قدیم است و یکی از فعل که حادث است امر دیگر که بسی
محکما و مستحکما علم بخیر و نفع و اصل بودن اراده و نماندند و آن فعلی است
است و در سبب که از آن صفات ذات شمرده اند در عرف احادیث و عقاید
اصل ایجاد را اراده منانید و آن حادث است و مقارن وجود بهم برسد
و از صفات ذات نیست که از حد و شش بقدری یا از حد شش بقدری در
ذات مطلق است بجز سه و حاصلش آنست که ذات مطلق صفات

از دهر و قتل مرادوف بگریزند

پیشتر مشارک و جود معلولان

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, located at the bottom of the page.

است بر خشت و دم آن و توان گفت که خداوند است بر امر بیدار و دنیا
مریدان و قادر است برافزیدن و بنافزیدن و روشی داد و دوری نداد
توان گفت که راه که راه که راه که عالم باشد و شب باشد و فوج باشد و
عزیز باشد و حکیم باشد و مالک باشد و قادر باشد زیرا که اینها صفات
را خداوند بخشنده و داده خفای بخار است میگرد و توان گفت که راه که راه که خفای
نماید و دوری دهد و بسیار مزد و ثواب دهد و عاقبت کار نیز که اینها صفات
فعلی اند و حادث اند و از این مطالب مجال سخن بسیار است و در این وقت
بیان صفات ذات و صفات فعلی که ما همین کافی باشد و الله بهدای
من یشاء و این صراط مستقیم بخاطر سوال معروض میدارم که چنانچه
دارد این فقره که در کتاب مصباح الشریعہ حضرت امام جعفر صادق عا
زیت است که العبودیۃ عبودیت کنها الربوبیۃ فافقد من
العبودیۃ وجعل فی الربوبیۃ وما تفرق من الربوبیۃ اصیب فی
العبودیۃ جواب جعفر الله که جعفر ابن محمد این فقره را مصباح الشریعہ ما
خود است و مصباح الشریعہ بر او است تحقیق بخیر که از جمله حوین عامه است
رسیده است و متوجه نقل چنانچه است که معلوم است که از حوین علیهم السلام نیست
و در تفسیر و در این باب که عبودیت و ربوبیت مغایر یکدیگرند و تحقیق
بر یک یکدیگر معلوم شد که این غایب است از اشیا با فضل و احسان

42

والله اعلم

[illegible]

و در صورت است از هر طرف شرف بالوعد یافته شده باشد باطراف غرب و در
بریک از اوصاف ربع در نسبت به او غنیمت قرار داشته باشد یا غنیمت این
ی در یک از این صورتها از ده خانه چه مقدار ناصه میان ایشان منتخبت
فوقه قرار بر تحت ساق فوقه قرار بر تحت ساق
تحت ساق فوقه قرار بر تحت ساق
فوقه قرار بر تحت ساق فوقه قرار بر تحت ساق
سوال فصد و اول که برجه اند چه حکم دارد جواب اگر از اند تمام است جهاد
باشد و الا در نسبت که جهل و کاف باشد و اگر شیفا درو باشد بهر نسبت و اول
فصله سوال آب حنفی کدام است جواب آب حنفی بهر جهت که اطلاق اسم
به آن شود قید برای عنوان که فصل دوم در بیان نجاسات و نجاست را برای علی بن
محمد است که آب نجاست را از نهادن در آب پاک کرده جواب سگ و کفار و خوک و مال
و شمش نجس علی بن ابی طالب است با آنکه استعمال بر آن را کرده اند نه سوال و شمش
فقط سگ را در دست شمش نجس است یا در جواب نجس است سوال در بعضی بلاد
بجای استنجی می باشند و گشت زدودن نجس با آب پاک و روغن کشتن کشتن و
و این امر نجس است و با آنکه نجس است و نجاست که گداخته در دست خنجر
و با حوله باشد سوال سنی و صفی و عالم باشند و طوطی که نجس است

20

سستی ظاهر از این زنان حکیم نجاست ایشان نباید کرد تا آن حق و عطا بر شرف
ملکه آن عدوت اهل بیت عا را اظهار کنند و از صوفی بگویند که خلاف خردوی
روح باشد که نه حکیم نجاست و نه عدوتان که در این عالم عمل آورند که در صورتی که
بیش خواهد بود ای که در چشم خود خود را که باشد یکست پذیرفتن و صوفی و غیره
ایشان ایشان خردان حاضر است یا اینکه نجاست است و چنان باشد که در جواب
سستی یک مرتبه در این فکر یک مرتبه احوط است که عطفان ایشان در پرست
فخذه سوال اولی می شنید که حکیم نجاست چنان جواب ظاهر است مدام که علم
هم نزد که ایشان طاعتات و طاعت کرده اند چه که مشعل بشماره چون آنکه
احوط است که ایشان از ایشان مستعمل بگویند و چه سوال دوازدهمین
اسب و گفته اند ای یکست یا نجاست جواب احوط چنانست خصوصاً جواب
سوال بیست و چهار فخره است آن مثلاً دانند انکور سر بر و آینه و همات
فخره را با آن و انکور که در محراب خود و آن را با نهاده و هر یک که با خود را با
ای آن را دانند انکور یکست باعتبار اینکه لی دل احوط یکین که است یا نجاست
و باعتبار اینکه دخل فخره اوم بعد و استیاج به است این مسئله مشهور چنانچه پس از شده
که نه این یکین در میان فخره است که نام که دانند ظاهر باشد جواب کلی
پرست که یکست باشد و از یک علم هم هر یک که این را نه می است که در سیاست
فخره است آن بعد سوال دوازدهمین که یکست یا نجاست یا نجاست جواب ظاهر طهر است

که در اصطلاح است که در این مکتوب مذکور می شود بحکم اعتبار است **اول** در وقت تقی
طریق استخرج از مخرج و این مخرج را **کپک** می گویند **دوم** اگر در حد استخرا
بهر روز باشد و در وقت که در آن کرد و مشهور است که در وقت استخرا باید
سه آب استخرا کپک بجای در وقتیکه کپک پیش از استخرا از غایط
باشد سر است و این **چهار** آب استخرا کپک در غایط انداخته می شود و است
که کپک نیست و ظاهر است که کپک باشد و اگر کپک در وقت استخرا باشد که در وقت
شکاف بر آن رسیده باشد و این را **خامنه** است **اول** هرگاه غرض استخرا آب کند
از غایط و دست راست آب بریزد و دست چپ خود را پاک کند و این پیش از
آنکه استخرا بکند باشد **دوم** آب استخرا کپک چند دست مقدورست نه دست باشد
و نه در حد که مخرج آب است از حدی که میست و دست و مخرج را بعد از آب بید
بخت و احتیاج نیست **دوم** آب استخرا کپک در غایط انداخته می شود و است
که کپک نیست و این آب مخرج دارد و نه در حد که کپک باشد و اگر کپک
باشد تا محل که است و بعد از زوال عین از دست و مخرج دیگر آب مخرج در
کار نیست **اول** که کپک استخرا از غایط بکنند و هرگاه آب بریزد و کپک تا عین زوال
شود و بعد از زوال عین احتیاج نیست که کپک دیگر از آب است و مخرج بریزد
و این چنان احتیاج نیست که بعد از آن آب بر دست بریزد و کپک برآید یا
و نه نیست **دوم** در آنکه مخرج غایط از حدی که میست و مخرج اول در وقت

[illegible]

اگر عیادت باقی است یعنی نرزانده خلاف فعله در آن عاجز نیست بلکه بخلاف آن است
قبل بر هر که دو کلمه متفرق شود از اتفاقا محسوس **اول** عقل که بدل و جاعله و
پاکست یا نه **دوم** بیست و نه اسم بدل و آنست که در احوط چنینست **اول**
هرگاه در وقت قطعی باشد و بدین استبصار فصلی شود و بدین بیان یا بعد از آن در وقت
اول یا ثانی یا سیم یا چهارم یا پنجم یا ششم و هفتم یا هشتم یا نهم یا دهم یا یازدهم یا
لام یا نهم یا بیست و نهم **دوم** عقل خلافت و احوط است و اگر بیخلاف باشد که
عقلی و دوازدهم یا بیست و نهم است که سه سال از عدد او بیشتر **اول** است که در آن عقل
جناایت باقی است اغفال کرده چندین چرخ حکم و در عقل بدل کردن و در حضور مشتق
در وقت دیگر **اول** اظهار اقرار در زمانه و در خارج است ظاهر است که در وقت دیگر **اول**
استعمال یکبار در دفع حدیث اگر استعمال شده باشد عیادت یا نه **اول** است که در وقت **اول**
عقل احوط است که در وقت دیگر است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است
دوم اظهار است که در زمانه و در خارج است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است
عقل در آن عاجز باشد که در آن اظهار است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است
مراویف از جمیع است که از اطراف است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است
انها اظهار است که در آن اظهار است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است
که در آن اظهار است که در آن اظهار است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است
که در آن اظهار است که در آن اظهار است و در وقت دیگر است و در وقت دیگر است

[illegible][illegible][illegible]

مکرمه

— 91 —

1870

تفصيل

[illegible]

[illegible][illegible]

کتابخانه

کے موافق

[illegible]

94

[illegible]

بدان قرار است بر منتهی خاک کوه اولیست
سید علی

[illegible]

وہ

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

[illegible]

سید الشہداء

[illegible]

انسانیت

فقد استوفيت ما كان في هذا الكتاب

[illegible][illegible]

4

برکات و فیوض

1882

57

سید حبیب الدین
دعای حبیب الدین
دعای حبیب الدین
دعای حبیب الدین
دعای حبیب الدین

۲۰

[illegible][illegible][illegible]

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript page. The text is written in a cursive style and is organized into several lines. A prominent red line runs horizontally across the middle of the page, separating the text into two main sections. The text appears to be a religious or philosophical treatise, possibly related to the 'Risala' mentioned in the caption. The handwriting is dense and fills most of the page.

حاکمیت و بهر طریق هر اهل و ده خفاست احاطات و ادب بعلیه **سید** اسکند
نکست در هر دو کوه هر خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
بنابرینکه **کند** اسکند را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
سید اسکند نیست که خفاست صحیح است و احاطات است که در هر دو کوه که کوه را
فراتر است که در هر دو کوه که کوه را فراتر است که در هر دو کوه که کوه را
سید اسکند را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
و در **سید** اسکند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه که کوه را
کوه اول را در **سید** اسکند که کوه را در هر دو کوه که کوه را
سید اسکند را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
حقیقه بایستد **سید** اسکند که کوه را در هر دو کوه که کوه را
مشغول اند که کوه را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
اگر خفاست که کوه را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
حکایت که کوه را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
عقل لازم نیست که کوه را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
راند و در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
حکایت که کوه را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه
سید اسکند را در خفاست که کند چنانکه هر کجی اندک و حکم را در هر دو کوه

XV

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript page. The text is written in a cursive style and is organized into several lines. A prominent red line runs horizontally across the middle of the page, separating the text into two main sections. The text appears to be a religious or philosophical treatise, possibly related to the 'Risala' mentioned in the caption. The handwriting is dense and fills most of the page.

ناله خازم است **جواب** آنچه از چنانها پرسیده است که در کتب آمده
خازم را لعلی خاز غصه بخورد و نه **سوال** نه غلاب بخورد که عقل
شود که برین ضرب و شتاب بگذرد و معلوم است بانه **جواب** اصحا است
که بخورد که در گذشت نیز گفته اند در وقت که درون خلق آشکاست
باینکه در سندان آیم غصه فرست بر چنگه نصف غمنا در سندان موجب
طرح می شود **سوال** که در بعضی حکام بگذرد غمنا در سندان در فصولی چنانکه
سود و نیک و بدیست غمناجات که در **فصل** **جواب** در بیان بطلانی از
حکام خازم در سندان خازم در سندان غمناجات است یا عقل و عین و عبادت
جواب غمناجات که عقل است که در سندان بگذرد و غمناجات در سندان
است غمناجات در سندان است که در بعضی حکام خازم در سندان
نست **سوال** خازم در سندان را قبل از سندان است یا بعد از آن **جواب**
هر نوع که در سندان وارد شده که پیش از سندان است یا بعد از آن که در سندان
حدیث مخصوص است که در سندان است که در سندان بگذرد و در سندان
ظاهر است که در سندان است **سوال** که در سندان است که در سندان
که در سندان است **جواب** در بیان بعضی حکام است که در سندان
نست **سوال** که در سندان است که در سندان است که در سندان
در سندان است که در سندان است که در سندان است که در سندان

△△

عقاب الاعمالي نیز آنچه در روایت کرده است و بجای شتر توان
 من اعدا شتران چنانست و از شتران شتران یعنی حضرت صادق
 گفت زنت را چه که نیت عداوت کند برای او اهل بیت نیز که
 تو نمی بایستی کسی را که در میان دشمن می داری و لیکن ما صاحب
 کسی است که نیت عداوت نماید برای شما و حال آنکه در کفر اعتقاد
 باینست خدا بد و شما را شتر عیال نماید و بدویت و دیگر و برای پیوسته
 از دشمنان شتران و دیگر و بدویت که هر که دشمن ما را بدویت که شتران
 که در دست ما گذاشته است و احمد بن محمد بن عقیق در کتاب بی بی
 صبح از ابوبصیر روایت کرده است که قال قلت لابی عبد الله علیه السلام
 من نصب لعلی بن ابي طالب کعبه نصب و رسول الله صلى الله عليه
 و آله فقال لی و الله من نصب لک انت لا تصیبه لک
 الا علی هذا الذین کان کعبه نصب لرسول الله صلى الله
 علیه و آله یعنی گفت حضرت صادق علیه السلام که نصب جعفر یا دشمنی
 کند برای علی چنانست که نصب کرده است برای رسول الله علیه
 و آله گفت ای بنی امیه سوگند و هر که نصب کند برای رسول الله علیه
 کند مگر برای الله و رسول و بنی چنانست که نصب حربه عداوت
 کرده است با رسول خدا صلی الله علیه و آله و ایضا این صریح روایت

کرده است

کرده است از ابوبصیر قال قلت لابی عبد الله علیه السلام انی اری
 علی بن ابي طالب کعبه نصب لک فقال یا ابا عبد الله من رد علیک هذا
 الا که فیه کعبه کعبه علی رسول الله علیه و آله یعنی
 ابوبصیر گفت که عرض کردم بدویت حضرت صادق علیه السلام که زنت
 بر من این امر یعنی این شتر و و لایست اهل بیت علیهم السلام را نشاند
 رد کند و بر شتر است پس گفت ای ابوبصیر که رد کند بر تو این امر را و از تو بگو
 قبول کند شتر کسی است که رد کند بر رسول خدا صلی الله علیه و آله و از
 و همچنین حسن بن ابراهیم روایت کرده است که قال لی ابی عبد
 الله علیه السلام عن ابي بصیر ما حکم قلت و من رد لک کعبه و من رد
 من رد لک لک الله تبارک و تعالی ان الله تبارک و تعالی لا یحب
 من رد لک و من رد لک الله تبارک و تعالی ان الله تبارک و تعالی لا یحب
 یعنی چنانچه در کتاب بعضی روایت کرده اند و حضرت صادق علیه السلام
 که در کتاب این مکتب که در کتاب او رد کند که در کتاب او رد کند
 چه در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند
 هیچ اهل بیت را در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند
 او را در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند
 باینکه در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند

و نیکویند اجماعی که کسی غیر از ابا عبد الله شتران چنانست و بجای شتر توان
 من اعدا شتران چنانست و از شتران شتران یعنی حضرت صادق
 گفت زنت را چه که نیت عداوت کند برای او اهل بیت نیز که
 تو نمی بایستی کسی را که در میان دشمن می داری و لیکن ما صاحب
 کسی است که نیت عداوت نماید برای شما و حال آنکه در کفر اعتقاد
 باینست خدا بد و شما را شتر عیال نماید و بدویت و دیگر و برای پیوسته
 از دشمنان شتران و دیگر و بدویت که هر که دشمن ما را بدویت که شتران
 که در دست ما گذاشته است و احمد بن محمد بن عقیق در کتاب بی بی
 صبح از ابوبصیر روایت کرده است که قال قلت لابی عبد الله علیه السلام
 من نصب لعلی بن ابي طالب کعبه نصب و رسول الله صلى الله عليه
 و آله فقال لی و الله من نصب لک انت لا تصیبه لک
 الا علی هذا الذین کان کعبه نصب لرسول الله صلى الله
 علیه و آله یعنی گفت حضرت صادق علیه السلام که نصب جعفر یا دشمنی
 کند برای علی چنانست که نصب کرده است برای رسول الله علیه
 و آله گفت ای بنی امیه سوگند و هر که نصب کند برای رسول الله علیه
 کند مگر برای الله و رسول و بنی چنانست که نصب حربه عداوت
 کرده است با رسول خدا صلی الله علیه و آله و ایضا این صریح روایت

کرده است

دو وجهی است شفاعت می کند برای خویش چنانکه در کتابی که در کتابی
 شفاعت کند از برای او بر سر هر یک و در کتابی که در کتابی
 در حق او قبول کند و این با او به علی علیه السلام و در کتابی که در کتابی
 از جمله این روایت کرده است که عن ابي بصیر ما حکم قلت و من رد لک کعبه و من رد
 من رد لک لک الله تبارک و تعالی ان الله تبارک و تعالی لا یحب
 من رد لک و من رد لک الله تبارک و تعالی ان الله تبارک و تعالی لا یحب
 یعنی چنانچه در کتاب بعضی روایت کرده اند و حضرت صادق علیه السلام
 که در کتاب این مکتب که در کتاب او رد کند که در کتاب او رد کند
 چه در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند
 هیچ اهل بیت را در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند
 او را در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند
 باینکه در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند و در کتاب او رد کند

کتابخانه

151

در هر طایفه

1959

طعام نکند و چنانکه در **رواج** است بسم الله که یک روز از قضا باشد از ظاهر
بدون غذا را طعام نکند و شست و در **جواب** گفته و بنابر **جواب** بعضی
گفته اند که در مسکن طعام بدهد هر یک سیر می خورد که تقریباً یکبار است بود
قدم نهاده و اگر نه باشد سه روز و سه روز دیگر و بعضی گفته اند که
گفته در قسم یعنی یکت بنده از او می کند یا در مسکن طعام بدهد
و یا بدهد و اگر نه باشد سه روز و سه روز دیگر و بعضی گفته اند که هر یک
می دانند گفته سه روز و سه روز یا در مسکن طعام بدهد و بعضی گفته اند
که هر یک گفتند غذا را در مسکن بدهد که یکت بنده از او می کند
یا او را بدهد یا در مسکن طعام بدهد و بنابر **جواب**
خطا را از او می خورد و اندک **طعام** گفته و طی زدن بعضی و اینست
یا شست **جواب** یعنی هر یک و گفته اند هر یک که شست باشد و در مسکن
نیت که ترک باشد **رواج** طعام شست مسکن که اگر نه در مسکن
بدهد یا در مسکن یا بدهد یا در مسکن یا بدهد و هر یک از اینها
یکت مسکن را اگر یک طعام کند در یکت گفته و در مسکن و در **جواب**
تقریباً هر یک و یکت مسکن را یک طعام کند در یکت گفته و در مسکن
نیت بلکه اگر یک سیر برفت شود **رواج** در گفته و در مسکن
طعام کرد یا نه **جواب** قصد و چنانکه در **رواج** است می دانند و اگر نه که در **جواب**

کف (م)

[illegible][illegible][illegible]

مجلس في شهر ربيع الثاني سنة ١٢٨٠
توفي في شهر ربيع الثاني سنة ١٢٨٠
عن سنه ٨٠ سنة

18

و چشم و بینی و غیر اینها را چه خصوصاً و قبحاً و کبر و بطرف و نقیض و غیر اینها
ان چه صورت دارد **جواب** وایلی بر صورت و چشم و بینی و قیام
نشسته و کمر و حرکت توان کرد و الله یعلم **سوال** باورم آنکه پوست ان
از بابت پوست جوهر پوست بسته مانده پوست و در بعضی کجا پوست
انرا باغزالان را میگویند و با دوشاب گنج میگویند و نان فی پزند
و طغی ان بطرف میشود بلکه لذیذ میشود و همچنین عرق یا آب در آن بر کاف
در جانها ماکول بیشتر است و مخلوط شده چه صورت دارد و در لیان
و جفت در یکی از اینها کدام است و دیگر علی که رکت ان پیوست
و چوب ان جوهر است غلی دار و اینها را بر نر و وقتی که دست میگویند
فی کله یطیق دار و چون بریان شده طبیب و بی کیفیت چه حکم دارد
جواب پوست بر شش ماکول است و این عرق ظاهر این است که حلال
باشد و غلیظ میگویند از جهت نباشت اینها است و فاش است
اینها نیست نیست خصوصاً بر شش ماکول را پوست و در باب چوب
و چوب و دانه ان حرکت نایم حکایت بر چه کثرت ان چوب حکایت شود
تلمیذ بر نر پوست **سوال** حرام و حلال که نر که چوب در میان ان است
و غلیظ که نر انکشته یا انرا از ان نر و باک یا نر که بطول و چوب
یا نه چوب اگر کرم باشد پاک باید کرد **سوال** در جلد و کلاه چه حکم نشود

چوب نر

پوست و بینی و غیر اینها را چه خصوصاً و قبحاً و کبر و بطرف و نقیض و غیر اینها
ان چه صورت دارد **جواب** وایلی بر صورت و چشم و بینی و قیام
نشسته و کمر و حرکت توان کرد و الله یعلم **سوال** باورم آنکه پوست ان
از بابت پوست جوهر پوست بسته مانده پوست و در بعضی کجا پوست
انرا باغزالان را میگویند و با دوشاب گنج میگویند و نان فی پزند
و طغی ان بطرف میشود بلکه لذیذ میشود و همچنین عرق یا آب در آن بر کاف
در جانها ماکول بیشتر است و مخلوط شده چه صورت دارد و در لیان
و جفت در یکی از اینها کدام است و دیگر علی که رکت ان پیوست
و چوب ان جوهر است غلی دار و اینها را بر نر و وقتی که دست میگویند
فی کله یطیق دار و چون بریان شده طبیب و بی کیفیت چه حکم دارد
جواب پوست بر شش ماکول است و این عرق ظاهر این است که حلال
باشد و غلیظ میگویند از جهت نباشت اینها است و فاش است
اینها نیست نیست خصوصاً بر شش ماکول را پوست و در باب چوب
و چوب و دانه ان حرکت نایم حکایت بر چه کثرت ان چوب حکایت شود
تلمیذ بر نر پوست **سوال** حرام و حلال که نر که چوب در میان ان است
و غلیظ که نر انکشته یا انرا از ان نر و باک یا نر که بطول و چوب
یا نه چوب اگر کرم باشد پاک باید کرد **سوال** در جلد و کلاه چه حکم نشود

۱۳۱

تاسر که نر انکه ماکول را بر جلد است یا نه **جواب** ظاهر حلال و
ظاهر است **سوال** چه میماند در کرم که بر کلاه بر نر عیسی بخفته نشود
تا بسنگ حاصل شود و بعد از آنکه سنگ حاصل شود چوب و چوبی که در ان
خاص است یا نه **جواب** اگر شارب بر سر که در ان غالب شده و بعد از
ان که کرم و چوب است و اگر سر که غالب شده که شارب در ان سنگین شده
عین سنگ است و احدی ترک استعمال است و الله یعلم **سوال** شیر انکه
بعد از غلیظان قبل از ان نر نایب نشین است چوب حکایت
شیر انکه ماکول را بر نر و آنچه ماکول است ان شده و انچه صوفی نه ارد
انچه از ان نر نایب نشین موافق بشود چون ان حلال نیست **سوال**
بر کلاه شیر انکه بر کلاه شیر انکه بر نر و آنچه ماکول است ان شده و انچه صوفی نه ارد
انچه از ان نر نایب نشین موافق بشود چون ان حلال نیست **سوال**
بر کلاه شیر انکه بر کلاه شیر انکه بر نر و آنچه ماکول است ان شده و انچه صوفی نه ارد
انچه از ان نر نایب نشین موافق بشود چون ان حلال نیست **سوال**

عصیر

عصیر که نر انکه ماکول را بر جلد است یا نه **جواب** ظاهر حلال و
ظاهر است **سوال** چه میماند در کرم که بر کلاه بر نر عیسی بخفته نشود
تا بسنگ حاصل شود و بعد از آنکه سنگ حاصل شود چوب و چوبی که در ان
خاص است یا نه **جواب** اگر شارب بر سر که در ان غالب شده و بعد از
ان که کرم و چوب است و اگر سر که غالب شده که شارب در ان سنگین شده
عین سنگ است و احدی ترک استعمال است و الله یعلم **سوال** شیر انکه
بعد از غلیظان قبل از ان نر نایب نشین است چوب حکایت
شیر انکه ماکول را بر نر و آنچه ماکول است ان شده و انچه صوفی نه ارد
انچه از ان نر نایب نشین موافق بشود چون ان حلال نیست **سوال**
بر کلاه شیر انکه بر کلاه شیر انکه بر نر و آنچه ماکول است ان شده و انچه صوفی نه ارد
انچه از ان نر نایب نشین موافق بشود چون ان حلال نیست **سوال**

۱۳۲

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دلالة على قدرته وكرمه
وآياته العظمى التي لا تحصى

بسم الله الرحمن الرحيم

22

10

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لاهله

خود را بر دست پستان بران قسم بخورند و دعوی مستقیم علیه و دگر گویا کنند و بنا بر
آن بعضی از علماء جمیع سوگند را با کمال و کماله اقرار نمایند باینست بر آنست
آنکه وراثت از برقیه کافره منتقل نشود بهادر و ملکیت مادر شود اما او را قصاص
و اقرار برب نشاید و آنچه از دست سلف نباشد موقوف بر همان تالیف و تکلیف
شود و در چنین حکم وراثت آن چهار مرکز در بر تقدیر قسم خوردن با کمال
و مستقیم است یعنی بنقل بعضی از عدل عقل است که درست مقبول را از جهت
الکمال مسلمانی باید دانست و از آنکه هم علمای شریعت برین قبیل البضاعت
مطابق باشند چنانکه در بعضی مفسرین مذکور و تقریر فاضل حاصل شده که در حکم آن
توافق نموده اند و آنکه حقایق این حکم و توجیه الکلام علیهم السلام مستطرد و معتبر
در آن برکات و کرامات و دلالت شده است که در باره و در جوانی و هر چه
و میان او و مردم است و دعوی و ادعای جمیع و این باب همان پیرو و که در
آن داد و در آنست که در است آنکه برکت و قیود این است از آنکه و در و قیود
که با باقر میانه باشد و بسم الله الرحمن الرحیم شهود میانه عدل
ایست که در آنکه در میان عدل مسلم نباشد اگر دوست شریفی
قرینه کند و قیود بر شرف جمیع که در آن قیود مشابه آنکه در است
قبیل و عدل و باقر و است شود و میان آنکه شده و او است عدل و است ظاهر
برویش و در بعضی است آنکه در است مقبول دعوی که گویا چنانکه نظر از

يَقْرَأُ

[illegible]

که اگر بر سر مجلس معارف بنشیند و مال مقبول انصاف کند بدینا باشد و الله
تعالی صلح عطا کند اما در خطه منطقه فصل دوم در حکام حیات بر اطراف
بعضی اعضا مال بر کجا و خضر و سبزی که می آید دست برده و دعوی میکند
که او شیخ و برادرش را که یکی همین جرات است بسخنهای آتشین بگوید
و دیگر استخوان شکسته شده و پیران آمده و کواضب دیگر هم بر کتف
آورده که استخوان شکسته شده و پیران آمده و برانی چند جزای دست
چوبها بسبب الله از خطه انصاف دست را اگر از دست است که زندگانه
قطعه که در پیشگاه اقصای میوان کرد و اگر بدست قرار دهنده بکافری
شود و در شب بعد از خطه انصافیت است بحساب نقدی بی سر و سر
فان و کمهزار شده و نماز شود تقریباً در هر چوآن دعوی و دشمنی میکند
اگر بایست شود و این شیخ که استخوان پیران نموده باشد و شکسته باشد
از جرات استخوان رسیده باشد موافق اگر از دست و احوال بخیر شسته
نماند بشود و بحساب نقدی که میگویند که تمام و سه هزار و صد و شصت آید
و در آخر میگوید که دعوی میکند که استخوان شکسته و پیران آمده اگر بایست
شود موافق نشود و خبر بسیار پانزده شسته است و بحساب نقدی
بعضی میگویند که نه فان و نه هزار و صد و شصت و نه دست و نه دست
نماند که استخوان شکسته و پیران آمده از خدایت خلاف و کلام

[illegible][illegible]

برود و بر او نازل شد و مستقام این هر که بود که با حقان چنانچه توان کرد میگفتند و او
بقیله شریف را چون میگفتند و اینها بر سر لای میشد که در خیمه زدود و بر آنهاست که چهار
اینگان بنویسند و غیب شروع و عقاب شد و در حقی لای نام نمرات و دانی که برده اند
بر بر که ثابت شود که برود است خواست لای میشد و بر او با جود است بعضی از آنها
بقیله قیامت باشد و آنرا بخند و سوز که گفتند و در آنکه میسر باشد بنقله شد سوال السید
سید فی جمل آن و در حقی شکی فی جمل آن و در حدیث است جواب از جهاد احاطه
درست موضوع است اما از نزدیک باین مضمون در احوال است سوال العباس
توکل الله و الظالمون فی و بر آب سلامت میگویند حدیث بر سر است صیاد و
جواب که باین طریق است حدیث سوال بر کجا و بیشتر زن السید و یا شریفه بخواب
به حضرت فاطمه علیها السلام عرض میشود و یا نه جواب که آن زن از او را در حدیث
فاطمه سلامت است عید باشد خواه از اجابت پدر و خواه از اجابت مادر عرض میشود
سوال خیر الدال عین سر آمد همین نامه را چیست جواب چه ختمیست چه مرز برای کسیکه
در جواب بنده سوال من کمال البقیه و الافظا الوقوفه و استعجال الغیب من این متن
الشوق و التمس و الا فاض حدیث است جواب بر طبق حدیث است سوال در خصوص
و لوی و جملی چه عرض و در جواب که در حدیث سوال و بعضی روایات محفوظ است
که بر کفان کجا کند خطا و سوز و در آن را در آن میگفتند این چگونه میشود
و حال آنکه در کجا در مطلب میشود و در تقدیر که مطلب شود که کسر است میگفتند

چون شاه در آن پشته که چنانچه برکت و دولت است یا زلفت ایشان
معنی که در پشته که مانند این سوال پیش اورا نشان شد از عشق و چو زلفت
و باب که چنانچه در پیش که پیش از آن سیم و چهل و هفت میکنند و
و دیش حجت چوب حیوانات را پیش از پیش از چوب حیوانات و اگر در میان
چنانچه پشته و باب که کم نموده ظاهر و اقو در او نشود درین باب بسیار نظر لازم
سوال حیثه فحائل یعنی که در عین برای حج است یا مقصد از آن است
چوب لبه الله از آن جهت که فضا بنظم نشود در سفر و این چنانچه در جمیع
برو و است در اول مثل که در اول چنانچه تصریح کرده اند که در ترک زکریه
میکنند و کما بتجف بسیار بزرگ است و از آن بزرگ تر آنکه در پیش بر
میکنند و همچنین طویل و طول و طویل و الله تعالی بنظم در ظاهر و در اول
حجت که در سفر نشود و بعضی مردم میگویند که بعد از آنکه در تمام از سفر
که که در آن است اعتدال علیهاست این سخن اصلی و در این باب چهار حالت
چوب لبه الله و در حق احد است که از کتاب مبرور و بعد از این سخن این سخن
پشته که در آن پشته که مانند این سوال پیش اورا نشان شد از عشق و چو زلفت
و باب که چنانچه در پیش که پیش از آن سیم و چهل و هفت میکنند و
و دیش حجت چوب حیوانات را پیش از پیش از چوب حیوانات و اگر در میان
چنانچه پشته و باب که کم نموده ظاهر و اقو در او نشود درین باب بسیار نظر لازم
سوال حیثه فحائل یعنی که در عین برای حج است یا مقصد از آن است
چوب لبه الله از آن جهت که فضا بنظم نشود در سفر و این چنانچه در جمیع
برو و است در اول مثل که در اول چنانچه تصریح کرده اند که در ترک زکریه
میکنند و کما بتجف بسیار بزرگ است و از آن بزرگ تر آنکه در پیش بر
میکنند و همچنین طویل و طول و طویل و الله تعالی بنظم در ظاهر و در اول
حجت که در سفر نشود و بعضی مردم میگویند که بعد از آنکه در تمام از سفر
که که در آن است اعتدال علیهاست این سخن اصلی و در این باب چهار حالت

كنه باب مستطاب رحمت وضوان عاب قدوة المعارف من وضاح الجليل
 است وعلمه من رايه نفع الله بشفق اعلى عليين وجواب سبب استجاب
 مقهور برور القضاة والاعمال القضاة مولانا عبد الله ان اعلمكم بحرف ان دور
 معجزة من ادنى فاصحى الترتيب المطلوب في القراءة
 قال الجواهر على الترتيب في القراءة الترتيب فيها والتبيين بغير ربحي
 وقال الفير وزاى من الكلام ترتيبا حسن يلفه وترتيل فيه
 ترتيل وقال الجوزي في النهاية في حقه قراءة النبي صلى الله عليه وسلم
 انه ترتيل الفقرة التي فيها والترتيل وتبيين الحروف والمركبات
 تشبها بالترتيل وهو الترتيل بنور الاخوان يقال ترتيل القراءة
 وترتيلها قال ايضا في قوله تعالى وترتيل القرآن ترتيلا
 اقوا على قراءة وتبيين مراد بجهت ممكن السامع من عودها
 من قولهم لترتيل وترتيل ان كان مقلدا قال الطبرسي رحمه
 الله تعالى بيته بيان اوقاؤه على حيث كانت ثلث ايات وادها
 ونصاع بن عباس قال لا يجزى والبيان لا يتم بان تعجل
 في القرآن انما يتم بان تبين جميع الحروف وتوفى مقها من الا
 شاع قال ابو جعفر قلت لابن عباس في ترتيل في قراءة وفي حلق
 عجة فقال بن عباس لان اقله البقرة او ثلثها حب الى من ان

اقرأ القرآن

اقرأ القرآن كله قبل ان يات ترتيله في تلاوة من يماهده وقيل
 وترتيل فيه ترتيلان قنادة وروي عن امير المؤمنين ع في حقا
 انه قال بيته بيان اوقاؤه هذه الترتيل ولا تشترط ترتيل
 ولكن اقرع به القلوب القاسية ولا يكون حتى احدكم اخبر الله
 من روي عن ابو بصير عن ابي عبد الله ع في هذا قال هو ان ترتيل
 فيه وتحسن بصوتك انتهى لحسن كلامه قدس سره وقال الامام
 ع وصحة في الترتيل ليست بالمصلحة ان يرتل قنادة بان
 يبين ما من غير بالغة ويجب عليه الانطق بالحرف في تحريكها
 بحيث لا يخفى بعضها من بعض اقول قنادة وترتيل القرآن ترتيلا
 وقال الشهيد نور الله في حقه في الذي كرمي هو حفظ الوقوف
 واواء الحروف وقال في الترتيل تبين الحروف من غير
 مبالغة وروى جليل اليد بالانطق بالحرف من تحريكها بحيث
 لا ينجح بعضها في بعض ويمكن حمل الآية عليه لان الامر عند
 الاطلاق لا يوجب ترتيل وقال الشهيد الثاني طيب الله وجهه
 في شرحه الترتيل القراءة وهو لغة الترتيل فيها والتبيين
 يعني بوجوه عاقل الحرف الذي كرمي هو حفظ الوقوف واواء
 الحروف وهو المروي عن ابن عباس وروى عن منس على عا

من

١١٤

الا انه قال بيان الحروف بدل ادائها والوقوف على راحة
 واهتمام لفظ ومعا اذ احدهما والا فضل التام يتم الحسن
 ثم الكمال في كل واحد من غير فلفه وقد كان يعني في ذكر الترتيل
 على ما فرقه به المصنف الى اثنين فليس بجمع بينهما لو
 فسر الترتيل بتبيين الحروف هو من غير ما ذكره من ترتيل
 المعنى المنزه اوبى ان الحروف والظواهرها من غير ترتيل
 يشبه التناهي فترتيل في الترتيل وهو الدائق تعرف اهل اللغة و
 تعهد الامر بلباسها فلهذا حركته وبها ضاهايا ناشيا بحيث
 لا يندرج بعضها في بعض الى حد لا يبلغ الحج وان لا يكثر الوقوف
 العجب لك كونه متصفا في الوقوف الرجوع انتهى وقال رحمه الله
 في شرحه القلية والترتيل وهو بيان على ان الامر هنا للترتيب
 تبين الحروف ووضاها العبرة عند علماء التجويد واهل العلم
 بية من الحسن والمجهر والاستعلاء والاطباء والغنة وغيرها
 من الصفات واضدادها الوقف ليس بالمطلق والوقف
 بل الوقف التام وهو الذي لا يكون للكلام قبله تعلق بما بعد لا
 لفظا ولا معنى وهو الذي لا يكون له تحاقق من
 جهة اللفظ ومن المعنى الوقف عند فراغ النفس من

الحسن

مطلقا

مطلقا سواء كان تحريكها ام غيرهما من الاقوال
 التي خالف المذاهب ومن هنا يعلم ان مراعاة صفات
 الحروف المذكورة وغيرها ليس على وجه الوجوب كما يد
 الا على وجه التمام امكن ان يترك او يترك ليعمل كما اعتد
 قوله في مطلق بهم على الوقف في اتمها قال الامام ع
 ليس بالمعنى المطلق شرعا عشت باسم تركه ولو جاز الامر يا
 لترتيل على وجهه كان الترتيل ان الحروف والترتيل اجابا
 عا ووجه اعلى وجوبه في بعض بعض بحيث لا يندرج بعضها في
 بعض ويحفظ الوقوف مراعاة حاله لا الى المعنى وايضا الترتيل
 كيب ويخرج عن اسلوب القرآن الذي هو سجع بغير سلاوة
 وبلاغة فكيف ترتي اقول اذا ترتيل حقا فاعلم حرك الله لفظه ان
 حركهم اللغويين ان الترتيل هو الترتيل والتنازل وعليه سلا الا
 يتجافى من علامات لكن لا روي في خاص والعام عن امير المؤمنين
 صلوات الله عليه وابو عباس فيسره بحفظ الوقوف واواء الحروف
 اوبى ان الحروف تتك بل يحايل التجويد والقراءة وسرود
 بعد الوجوه وشرحهم الشهيد رحمه الله واكثر من تأخره ثم تبين
 ثم تقرر جملة الحديث حيث فسره على منس على عا

١١٥

وصطلحناهم ولما دأى والذى الصلوة وحده الله ان الامر في
 الآية يحتمل الوجوب والاستحباب والامر قال الترتيل الوجوب
 هو اداء الحروف من التي رجع وحفظ كل حكم الوقوف بان لا
 يقف على الحركة ولا يحصل بالسكون فاما غير جازين بانفا
 في القراءة واهل العربية والارتجال المستحب هو اداء الحروف بصفاء
 فصاحتها وحفظ الوقوف التي سبقتها القراء في سجاو
 يد هم وتجه انما في بعض مولفاتي فاعترض علينا بانه ليس
 الترتيل بهذا المعنى احد وانما اخترعهم ذلك فاقول وبالله
 التوفيق قد ظهر مما نقلنا ان الترتيل من جهة اللغة لا يدل
 الا على الترتيل والتأني والتهان وعدم الاستعجال في القراءة وتدريب
 منه فادوا به البطلان وحده الله عن امير المؤمنين صلوات الله عليه
 ورواه في النكاح ايضا عنه وكان رواية ابي بصير عن الصادق
 واما اذا تعدى ما عن هذا المعنى للترتيل الاخر عن امير المؤمنين
 فينبغي ان لا يخرج عن مدلول الخبر ولا يلزمنا ان نتبع غيرنا
 في فهم الخبر فقول ان حمل الترتيل في الآية على الوجوب مما هو
 دليلا كثر الاصحى اى واسأل القرآن فالامران يحمل على ما اتفقوا
 على لزيمه وعناية من حفظ حالة الاصل والوقف واداء حقه

من الحركة

من الحركة وان يكون او لا يكون ومن ترك الوقوف فوسط الكلمة
 احتيازا ومنع التثنية من السكون على كل كلمة بحيث يحل يا
 انظم فلو ثبت تحريمه كان داخل فيه قال الشيبان رحمه الله
 تعالى في الاية وشهدنا من سعة الوقوف على سعة الكلمة
 فظا على انظم البديع فلو وقف في اشياء الكلمة بحيث لا يعقل
 قاريا او سكت على كل كلمة او على اكثر الكلمات بحيث يحل يا انظم
 ويعبر كما سماه العدن والحروف بطول اقفا لان الركن الاعظم
 في القرآن نظمه لان به يتنازعون كلام المفسرين ثم قال رحمه الله
 ولا يقدح في ذلك الوقف على ما يسهل القراءة فيحصل
 مستحق القرآن معه كما لا يقدح في ذلك الوقف على ما يسهل فهمه
 فان ذلك كلمة عاين ومصلح خاصة ولا وجوب وقبح بالعنف
 التعارض شرعا كما صرح به جماعة منهم انتهى ولو حمل الامر على
 السلب والامر كان محتملا او شاملا لرعاية الوقف على الايات
 كما هو وانما التثنية كان اذا قرأ قطع قرأه اية يقول
 بسم الله الرحمن الرحيم ثم يقف ثم يقول الحمد لله رب العالمين ثم
 يقف وانما ذلك على بعضهم الوقف على رسول الله صلى الله عليه وآله
 سنة وقال ابو عمر ومما احتجوا به واحتجوا به البيهقي في شعب

محافظة محافظة

الاجماع وغيره من العلماء وقالوا الافضل الوقف على رسول
 الايات وان تعلقت بما بعد ها قالوا وانما عهدي
 رسول الله وسنة اولى كن ذكره جماعة من اصحابنا اهل
 القبول وشيخنا ابو علي المشهور وعناية ما اصططلوا عليه من
 الوقوف لسام والكافة والحسن والجازين والجمهور والرجح
 والقبول وفي فيه نظر من وجهين الاول ان هذه الوقوف
 من مصطلحات المتأخرين ولم تكن في زمان امير المؤمنين
 صلوات الله عليه فلا يمكن حمل كلامه عليه الا ان يقال
 عن هذه رعاية الوقف على ما يحسن بحسب المعنى على ما
 ينهز القاري ولا ينافي بعد ذلك تلك المصطلحات
 بعد الثالثة ان هذه الوقوف انما وضعوها على
 حسب ما فهموا من تفاسير الايات وقد وردت الاخبار
 والكثير في ان معاني القرآن لا يفهمها الا اهل بيت منزل
 عليهم القرآن عليهم السلام مع اننا نرى كثيرا من الايات كذا فيها
 نوعا من الوقف بناء على ما فهموا مع انه وردت الاخبار
 المستقيمة والمتفيدة في زمانهم كما انهم كتبوا الوقف المأثور على
 قوله تعالى الله انظم ان الناس يحسون في العلم لا يعلمون

المتشابهات

المتشابهات وقد استفيضت الاخبار على ذلك ومثله
 كثير على ان المتأخرين من مفسري العامة والخاصة وجهوا كثير
 من الايات تفاسير لا توافق ما اصططلوا عليه من الوقوف
 والاداء من سعة بسط الكلام وفي ذلك فكت اربعين الموقر
 ولا يجد شموله لضرورة رعاية حال الوقف وذلك فكت الكثرة
 بحيث ينافي التثبت وان كان وكثرة الكثرة بحيث ينقطع
 الكلام بسبب النظام ولا يصل الى حد يخرج عن كونه قاريا
 محض على الذي روي عن اقرئب الى الحسن بن الحسن بن احمد بن محمد بن
 حمزة بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
 قوله لا يجوز من الوجوه واحكامها واظهرها من الجواهر وان
 شك احد في وجوبه في سعة الوقف بالحركة والوصل يا
 لسكون فليخرج الى كتب التجويد وكتب التفسير وكتب الاصول
 مع انه لا يرب في حقه وحمل الترتيل عليه لا يوقف على وجه
 به مسئلة ثانية ما نقول في غرض الجواب من الحرام حال ودفع
 عن استنباطهم لا وعلى تقدير النسخ في حال هو حال السلف
 ام حكمه كما ساء الخبايا وعلى تقدير ان حال هو محقق
 بان الام لا يملك كل من ساءه فقرة الجواب فكل كلام ابني بابويه

فكذلك وانما عدم الجواز والخبر في الواسع وان فيها وبيننا من
 اخباره وهو ايضا مع اشتراكه في الارسل والجهازلة انما
 تدل على عدم جواز الصلوة لا على كونه في حكم سائر النجاسات
 سات مع انه يشكل تخصيص الاخبار بالصلوة الدالة بعدم
 منها على ان الشرب لا يجنب الرجل والرجل لا يجنب الشرب
 وامثالهما بمثل هذه الاخبار وكما يمكن الجمع بتخصيص
 تلك الاخبار وكما يمكن الجمع بحمل عدم الجواز والخبر على
 الكراهة الشديدة وورودها بعد الغنى في الاخبار وغير
 عزيز لكن الاحتياط يقتضي الاحتراز عن عرق الجنب من
 ان يهرطقات ايدي تلك الاخبار وبعضها بعض وشهادة
 القدامى من اصحابنا بورد الاخبار بذلك ونقل الشيخ
 الاجماع عليه ورحمته القصد وقين الذين حرام من ارباب
 القصور اليه مع ان الظاهر من ادخال هذه ان ليس عدم
 جواز الصلوة فيها الا للنجاسة ثم على القول بمقتضا ذلك الا
 جواز فان الظاهر عدم الاختصاص بالنجاسة بل يشمل كل نجاسة
 كل شئ ما باليد وعلى البهيمه وغيرها العموم اللفظ وعدم
 ما يدل على التخصيص بالنجاسة والله اعلم بما فيه

الشبهة

الشبهة المشهورة في كثرة السجدة في القول يكون الاولى منها
 وكان والثانية ولجبت كما يدل عليه خبر العراج حيث وسره
 ان الاول كان بامر تعالى والثاني من قبلهم الجواب على
 تقدير تسليم كلاهما العراج على ذلك لا يفيح في دفع الشبهة
 بل ترتيب الصلوة اذ لا يخلو حين زيادة الركن اصله لا ان
 السجدة الاولى لا تكون الا لان يقرب الله من سبي عن الاول
 وسجد اخر اي بقصد لا في فيمن زيادة الركن بسجدين
 ايضا مع انه يلزم اذا سجد الف سجدة بغير هذا الوجه لم
 يكن زاوون على ذلك واعتبرت النية في ذلك يلزم بطلان
 من لم يكن ان سجدة السجدة الاولى وسجدة بنية الاخر لا يظهر له
 بعد الصلوة ترك الاول ولم يقل بحد في دفع الاشكال
 الركن هو احد الاخرين من احدهما وكليهما وهو ايضا غير نافع
 اذ ورد الاشكال فيما اذا سجدت سجدة فانه يلزم زيادة
 الركن ولما لم ينعزل الا فاضل من فارب عصار ثابان الركن
 المفهوم المراد بين السجدة الواحدة بشرط لا لا السجدة بين بشرط
 ثم سجدة بشرط لا في دفع تلك الاشكال لان ترك الركن
 كمن جاز ان يكون بعدم تحقق السجدة مطلقا واذا سجد اربع

١٥٣

الافتاء

السجدة او اكثر لم يحقق الركن لكن يدعي عليه ثم جعلوا بطلان
 الا في جواز ما زاد في زيادة الركن وهذا القدر يانم بطلان كثيره لا
 بزيادة ويحصل بالبال لا يمكن وضع الاشكال بان الركن احد
 الاخرين من سجدة واحدة بشرط لا او سجدة تين لا بشرط شئ
 فانما سجدة واحدة سهوا فقد في بغيره من الركن وكان اذا اتى
 بها ولا يتحقق الركن الا بانها والفردين بان لا يسجد لصلواتها
 سجدة ثلث سجدة لم يات لا بغير واحد من الركن وهو
 لا شأن واما الواحدة الثلاث فليست فردا لكونها مع
 وما كان فردا كان بشرط لا واذا اتى بأربع فما زاد في فردين
 من الاثنين وهذا وجه تين لما واحد سبق عليه ومع ذلك
 لا يخلو من تحفظ والافتاء في الجواب ان يقتضيه اما ايراد
 الاشكال على الاحاديث فلا يشكل فيها لخواها عن ذكر الركن
 كن وهذه القواعد الكلية بل ناه ووجه كل من الاركان
 عليه لا ووجه السجدة وحدها او ايرادها على كلام لا يمتنع
 فيبعد تجميعهم بحكم السجود وصارت قاعدة تم الكلية فتصوفا
 بغيرها ومثل هذا في كلامهم كثير وامثال هذه المناقشات
 بعد ظهور الامام لا طائل من تحتها والله اعلم مستبعد ما معنى

السجدة الاولى في معنى عنه في الصلوة الجواب اختلف كلام الا
 صاحب وكلام اهل الفتوى في ذلك قال ابو حري اثنى الكتاب
 اذ جلس على الميتة فقرأ شاعليه وانما يدينه وقبلة النبي عن الا
 قعاء في الصلوة وهو ان يرفع اليه على عقبيه بين السجدة تين
 وهذا تفسير الفقهاء واما اهل الفتوى فالا فتاء عند حماد
 يالصق الرجل اليه بالارض وينصب ساقيه ويثبت يديه الى
 ظهره او قال الخيزري في النهاية فيناه نفي عن الافتاء في الفتوى
 الافتاء بان يالصق الرجل اليه بالارض وينصب ساقيه
 غزيريه ويضع يديه على الارض كما يقع الكتاب قبله وان
 يضع اليه على عقبيه بين السجدة تين والقول الاول ومنه الحديث
 انه اذا ركع فقام او اذا كان يجلس على الارض على وجهه واستوفى
 غير متمكن وقال الفريز بايدي اثنى في جلوسه لسانه الى ما
 واداة والكتاب جلس على اليه وقال المظفر في المغرب الا
 فتاء ان يالصق اليه بالارض وينصب ساقيه ويضع يديه
 على الارض كما يقع الكتاب وقيل الفقهاء ان يضع اليه
 على عقبيه بين السجدة تين وهو عقب الشيطان وقال المحقق
 نور الله في حقه في المعبر لقبه الجوس بين السجدة تين فتوينا

الافتاء

١٥٤

وقال في البسوط الافضل ان يجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة
السجدة بين وبعد اثنتي عشرة سجدة وقال الشافعي وابو حنيفة
واحمد يجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة
الثور ان يجلس على وسركه اليسرى ويجلس في سجدة واحدة
ويصلي بمقعدته الى الارض ويجعل رجلاه اليسرى على
الارض وتظهر قدمه اليمنى على الارض وقد ولد اليسرى وكيفية الا
فترش ان يجلس على رجلاه اليسرى ويجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة
ويصلي على رجلاه اليسرى ويجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة
الى القبلة وقال علم الهندك يجلس فمسا ابوسركه اليسرى ويجلس
ظاهره في سجدة واحدة ويجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة
الايسر وينصب طرف ارجله على الارض ويجلس في سجدة واحدة
بركبتيه مع القبلة وما ذكره الشيخ اولى ثم قال رحمه الله
يكبر الاقفا بين السجدة بين فاية الجبل وبه قال معوية بن
عباد ومنا و محمد بن مسلم والشافعي وابو حنيفة واحمد وقال
الشيخ بالجواز وان كان الثور ان افضل وبه قال علم الهندك
ان ما روي عن علي قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تقع بين
السجدة بين وعن النبي قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا وضعت

راسك

راسك من المصروفات تقع كما يقع الكتاب ومن طريق الا
صواب ما رواه ابو حنيفة عن عبد الله بن عبد الله قال لا تقع بين
السجدة بين والدليل على ان النبي ليس بالمتحرج ما رواه عبد الله بن
الحاج عن النبي عن عبد الله بن عبد الله قال لا بأس بالاقفا في السجدة بين
السجدة بين والاقفا ان يجلس بعد وسركه اليسرى على الارض و
يجلس على عقبه وقال بعض اهل اللغة هو ان يجلس على اليه
ناسبا في سجدة واحدة والاقفا والعمدة الاول لانه يفسر القفا
ويجتمعون على تقديره وقال العلماء بوجوه الله في النبي في سجدة واحدة
من اوله الى اخره وقالوا بالاقفا عبادا عن ان يجلس بعد وسركه
يسرى على الارض ويجلس على عقبه وقال بعض اهل اللغة هو ان
يجلس الرجل على اليه ناسبا في سجدة واحدة والاقفا والعمدة الاول
اولى لانه يفسر القفا ويجتمعون على تقديره وقال الشافعي رحمه الله
فيه ذكر مستحبات السجدة ومنها الثور ان يجلس بين السجدة بين بان يجلس
على وسركه اليسرى ويجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة واحدة
على الارض وتظهر قدمه اليمنى على الارض وقد ولد اليسرى ويصلي
بمقعدته الى الارض ويجلس في سجدة واحدة ويجلس في سجدة واحدة
عن النبي صلى الله عليه وسلم عند الاقفا والاقفا وهو ان يثنى رجلاه

١٥٥

اليسرى فيبطها ويجلس عليها ويصلي رجلاه اليمنى ويجلس فيها
من تحت ويجعل يبطون اصابعها على الارض معتد عليها ليكون
اطرافها الى القبلة ويظهر من جوفه وارفة عن الباقر كل هذه
حيث قال واباك والقعود على قدميك في سجدة واحدة بذلك
فان يكون قاعدا على الارض اما قاعدا بعضه على بعضه
قال ابن السكيت في الجوس بين السجدة بين يضع اليه على يمين
قدمه ولا يقعد على مقدم رجليه واصابعها ولا يقعد على اقفا
الكتاب ثم قال رحمه الله بعد ذكر سجدة الاستراحة ويكره الا
قعدتها وفي الجوس بين السجدة بين على الاشر ثم قال بعد
نقل كلام المحقق وغيره وصورة الاقفا ان يجلس بجلده
قدمه على الارض ويجلس على عقبه قاله في المعبر ونقل عن
بعض اهل اللغة انه البوس على اليه ناسبا في سجدة واحدة
الكتاب والعمدة الاول ومثله قال الشافعي في شرحه
القبلة وشرح الارشاد وغيرهما واليسر في الذكر ولا
نقل في الكلام بانه كثير من اصحابنا فانهم لم يذكروا الافضل
ما نقلنا وقال البخاري في شرح السنن من علماء العامة بعد ما روي
بانه عن النبي عن علي قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا علي

المحقق

والحق

احب لك

احب لك ما احب لنفسه واكره لغيره الاكره لا يقع في الاقفا وان را
ك ولا انت ساجد ولا افضل وانت عاقص شعرك فانه كليل
اليطان ولا تقع بين السجدة بين ثم قال علي كراهية الاقفا
بين السجدة بين اكثر اهل العلم وقد روي عن عائشة قالت كان
رسول الله صلى الله عليه وسلم عن عقبته الشيطان والاقفا قال ابو عبيد
هو جوس الانسان على اليه ناسبا في سجدة واحدة واصابعه
بالارض من اقفا الكتاب والسجدة وليس هذا معق الحديث
من الاقفا ونقل صاحب الحديث في عقبته الشيطان وفي
الاقفا واحد وهو ان يضع اليه على عقبه ويقعد مستويا
غير مطلق للارض وذهب بعض اهل العلم الى الاقفا بين
السجدة بين قال طابوس قلت لابن عباس في الاقفا على المقعد
قال هي ان تقول طابوس رايت العباد لا يفعلون ذلك عبد
الله عمر بن عباس وابن الزبير قالوا ابو سليمان الخطابي وقد روي
مروى عن ابن عمر انه قال اليه لا تفعلوا في الاقفا فاني اخاف
فعلت هذا حين كبري وروي عن ابن عمر ان كان يقع في الصلاة
ويشرب معناه ان كان يقع يديه بالارض بين السجدة بين فلا
يفاد فان الارض حقا ليعبد السجدة ويحكم يضع يده على

١٥٦

وكان يفعل ذلك حين كبرت سنة قال الخطابي ويشبه ان يكون حديث الاختفاء منسوخا واحاديث الثانية مضافة صلوة رسول الله عن ابي حنيفة وايلين هبل انه قد بين التجديتين مفترشا فقد مره اليسرى وقد رويت الكراهة في الاختفاء عن جماعة من الصحابة وكرهه النخعي وما لك واكافعي واحل واسحق واصحاب لري وعامة اهل المدينة وقالوا في شرح الوجيز بالجلوس بين التجديتين والمشرورة يجلس فترشا وكذلك رواية ابو حنيفة لا يحد في قول يوضح قد بينه ويجلس على صدره ورجلاه عن اليمين واليسار في جميع جلسات الصلوة وقال في وصف التشهد ويجزى القعود على اي جهة اتفق لكن السنة في القعود خلاف الصلوة الاخر اش وفي القعود في اخرها التورك كذلك روي عن ابي حنيفة صلوة رسول الله وقال ابو حنيفة النبي فيها الاخر اش وقال مالك السنة فيها التورك وقال الثوري ان كانت الصلوات تشهدتين تترك في الاخرة وان كانت ذات تشهد واحد تترك في الاخر اش ان يوضح رجدة اليسرى بحيث يلى اظهرها الاخر ويجلس

اجد 2

اجد 2

عليها

عليها ويجلس اليمن ويضع اطراف يديه على الارض مو جهة اليمن واليسار ان يخرج رجليه ويضعهما على حيتيها فالأش من جهة يمينه ويمكن وذلك من الارض وخصت الا فتر اش بالشهد الاول لان المصل في تشهد الصلاة ينادي الى القيام عند تمامه وهو من الاشر اش هو والتورك جهة من الكون والاشتراد يخص باشر الصلوة انق وقال بعض علماء صحيح مسلم في خبره ان عائشة ان النبي كان اذا رجع راسه من التجديتين يجلس حتى يسوق جالساً وكان يفرش ويجعل اليسرى وينصب رجدة اليمن وكان يرفي عن عقبه الشيطان قال قولها وكان يفرش رجدة اليسرى معناه يجلس فترشا وفيه تحية لابي حنيفة ومن وافقه ان الجلوس في الصلوة يكون مفترشا سواء في جميع الجلسات وعند مالك متوركان يخرج رجدة اليسرى من تحته ويقض يوده الى الارض وقال الشافعي السنة ان يجلس على الجلسات مفترشا الا الجلسة التي يعقبها السلام والجلسات عند الشافعي اربع الجلوس بين التجديتين وجلسة الاخر اربعة عقب كل ركعة يعقبها قيام والجلسة للشهد الاول والجلسة للشهد الاخير فالجرح بين مفترشا الاخر اربعة قولاها عقب الشيطان

107

بطل العين وفي رواية اخرى عقب الشيطان بفتح العين وكثره القاف وفتح البوعيد وغيره بالافتاء النبي عنه وهو ان يضع يديه بالارض وينصب ساقيه ويضع يده على الارض كما هو يفرش الشكيب وغيره من الساع وهو مكره باتفاق العلماء بهذا التفسير اما الافتاء الذي ذكره مسلم بصله في حديث ابن عباس انه سنة فهو غير صحيح كما سنفسر ثم قال في باب الافتاء بعد نقل حديث ابن عباس انه سنة اعلم ان الا فتاة وروفي حديثان ففي هذا الحديث انه سنة وفي حديث اخر النبي عنه ورواية الترمذي وغيره من رواية علي وابن عباس من رواية الشرح واحد جنل من رواية سيرة واين هريه و البهي من رواية سيرة والش وسائدها على ضعيفة وقد احتال العلماء في حكم الافتاء وفي تفسيره اختاروا اكثر الروايات الاحاديث والصلوات التي لا ممدل عنه ان الافتاء نعم كان احد حان ان يصدق اليه بالارض وينصب ساقيه ويضع يديه على الارض كما فتاة الشكيب هكذا افسر ابو عبيد معمر بن الشق ومجاهد ابو عبيد القاسم بن سلوم وغيره من اهل اللغة ومحمد بن القاسم هو المكره الذي ورد في النبي والفتح الثاني ان

يجعل

يجعل البنية في عقيدتين التجديتين وهذا هو مراد ابن عباس انه سنة وقد نقل الشافعي على استحبابه الجلوس بين التجديتين وحديث ابن عباس عليه جماعات من الصحابة عن عزم اليه في القاض عياض والخروج قال القاض وقد روي عن جماعة من الصحابة والتلفاتهم كانوا يفعلونه قالوا وكان اجاب مفترشا ابن عباس من السنة ان عس عقيل فهدن هو الصواب في تفسير حديث ابن عباس وقد ذكرنا ان الشافعي مض على استحبابه في الجلوس بين التجديتين وله قول اخر وهو الاشر ان السنة في الاشر اش واصلتها مستان وابرها افضل في قول ان النبي اقول بعد ما احطت علمها باذكرنا لا يخفى عليك ان الافتاء يطلق على مسائل الاول الجلوس على الايمن ونسب لساقين وهو الاشر بين اللغويين الشاذ الجلوس على العقين ويطابق كما هو الظاهر من كلام اكثر العامة الثالث ما اتفق عليه في كلام اصحابنا من وضع صدور القدمين على الارض ووضع الايمن على القدامين وامل سائر الركعة اليه هذا المعنى لان الجلوس على العقين حقيقة لا يتحقق الا بفتح الوجه فانه اذا جعل ظهر قدمه على الارض يقع الجلوس على بطن القدمين لا على العقين ولو يبدل

108

قول الجبر من عند تغير اقسامهم عند الاكل انه كان يجلس عند
الاكل على وكيه متغيرا غير متحرك فان السجل هكذا يجلس و
اقباله على بطون القدمين فهو متحرك مشقوق وقال الجوهري
استوفى في تعدد قسوة اعضاء غير متحرك وفشل ما ذكره الجوهري في
تغير الاقدام وليس اعتدال ابن عمر بالضعف والكبر يدل على ذلك
فان الضعف يقتضي عدم تغير القدمين عما كانت عليه في حياته
المتعددة ولا يتمكن من الجلوس ثم يعود على السجود لدا اقال الخطا
وهنا ان كان يضيغ يديه بالارض بين السجدين فلا تقا فان اكل
وجو حتى يبرد السجود وهكذا يفعل من اقبح وما هو المشاهد من
العوام من الفرقين حيث يجلسون هكذا بين السجدين لسوالة
عليهم السلام بذلك واما الشيخ باقواء النكاح فلا بد ان يكون
كاملا من كل جهة بل يكفي ان يشبه في الاضواء عند الجلوس والا
عقار على الخيل واليد من كاسها اذا لم يرفع يديه من الارض و
اقباله على القدمين يدون ذلك فهو بعد من مشابهة اعضاء
النكاح كما يخفى واما ان ما هو المشهور ان بين النكاحين هو
التمكن على بطون القدمين فقد عرفت من اقوال سالفهم انهم
لا يوافقونهم في شيء من ذلك والا نشهرتهم استحبابه لا تنزل

او التورك

او التورك وهو لا ياتون بشيء منها بل ليس بغيرهم اكثر ترك
التورك الذي هو من خواص الشيعة والشيعة الان يترجمون
مؤلفه سالفهم لا يؤيد شيئا من السنة فاقوا انهم هذا
ان العنق الاول خلاف ما هو السجود من التورك واما الثاني
كيفية فهو مشكوك لا بد ان يكون على كراهية الله تعالى الا ان
شما اوضح يظهر في معنى آخر مشهور بين الاخصاص وهو يد
ما ورد في حديث زرارة عن ابي جعفر ولا يقع على قدميك
اذا تقاعد من الصلاة على القدمين ان يكون اليدين على ما
ان لم يكن فلا يقع معنى اخر نجده لا يمكن الا ان يكون التورك
ل فان قلت الاشارة بين القدمين يؤيد قلنا الشبهة بين هذه
الفرقتين في خلاف بعضها والا فلو ترك هذا الجلوس لا
شبهة هذا المعنى بين القدمين واما قوله عز وجل انما ركعت
مع الله خلاص ما هو التورك في هذا الجلوس والفرق بين ترك
الركعة والركعة المكونة من ركعتين لا بد ان يكون التورك
الركعة فقد عرفت ان المشهور بين علماءنا ان النكاحين
ايضا اكرهته وكفى بذلك مرجحا وقد ورد في اللغة بهذا المعنى
وقد عرفت ما يؤيد ما ذهبوا اليه من عدمه وذلك وعلمهم به

المعنى

انفقت

يؤمن ان التورك ما ورد في ذلك للزم عليهم واما ما ورد في
صحة الجلوس على القدمين فلا ينافي الكراهية بل يكفي ان يكون
واما الجلوس على القدمين من غير ان يكون صدر القدمين على
الارض الذي يشبه العنق الثالث فهو خلاف المستحب ليعاود من
اصحابنا من قال بكراهية بل يظهر من كلام ابن الجبلة انه قال
باستحبابه كما مر وقد انقضت حجة اصحابنا في تغير الاقدام
المكره ما عرفت فاشبات كراهية ما يوجد اطراف كلام بعض
التفويين والمخالفين مشكوك فان قيل ما مر من قول ابي جعفر
في صحبة زرارة ولا تقع على قدميك وقوله في صحبة
الارض على اياك والقعود على قدميك فتأذى بذلك ولا يكون
قاعدا على الارض تكون انما تعد جثثك على بعض فلا تصبر
للتعب والاعناء بل كان على شمول المعنى لهذا الفرقة قلنا
اما الجبر الاول فقد ورد في المعنى فيه عن الاتقاء على القدمين
لا يخلو القعود على ما يتوقف الاستدلال به على ان الاتقاء
موضوع لفرض هذا الفرقة او لم يشهد وقد عرفت ما في نعم يظهر
ينفي المعنى الاول من الاتقاء كما او ما ناله واما الجبر الثاني فورد
في الجلوس للتورك بين السجدين ولو اريد ان يختلف في ذلك بان

المعنى

شما

المعنى الذي ذكره جافي التورك يحصل في غير ما يستعمل الحكم الدينا
قوله في تركه يمكن ان يكون في ركعة من ركعات الصلاة او في ركعة
في التورك اكثر من ركعتين لان المار يدل على هذا
للعنق ان يحصل ان يكون المراد الذي عن ان يحصل على قدميه
على الارض غير من الركعة اليه وانما يقتضي كراهية الى تركه في
كل ركعة في السوق بل لا بد ان يكون في ركعة ذلك في غير معنى اخر لا بد
والفرق بينه وبين المعنى الاول من العلة الثالثة بالاضاق الا ان بين
الارض وعدمه ورجا بشر كلام ابن الجبلة في تركه حيث قال
ولا تقعد على مقدم رجلك واصابعها هذا المعنى ايضا والتحليل
الوارى في الجريفة شديد الانطباع في بدن الوجه ولو سلم عدم
ارادة هذا المعنى فالتحليل الوارد في الجبر بالاتقاء بل المعنى المشهور
بين الاصحاب ان السجود بالجلوس لا يخلو من الاتقاء انتهى عند
ما هو المشهور بين الاصحاب ولكن الاول والاخر لا يترك الجبر
على الوجه الا الذي ذكرنا انهما من محمولات الاضمار مع انه
يجوز ان يكون المراد الذي عن جميعها ان يجوز استعمال اللفظ في
العين من المعقوبين او المعنى الحقيقي والنجاشي معا والله اعلم
وتحقيقه حقايق احكامه من حيث هو على وجهه ايقاع صلوة

النافلة اداء وقضاء او الفريضة اداء وقضاء بحسب صلوات جعفر
عليه السلام الجواب الاظهر عند الجواز مطلقا ان اريد به جواز ايقاعها
عما كانت عليه من اجزاءها ومنها ما ثبت ثوابها عليه فا
لنقل انه لا يفتقر الى ذلك الا وقت بحسب صلوات جعفر في الركعات
وعند التكاليفات واذا لم يكن كذلك فلا بعد الجواز ليقض
والاحوط الترتيب وانما اذا وجب عليه بند وشبهه نفى الاكراه
به استحكال ولا يبعد القول بالاكراه ايضا ان لم يقصد في
التنبيه وشبهه ايقاعها منقوبة عن تلك الصلوة لنا على الفاء
الاولى ما ورد من تجوزها المذكور والدعاء في الصلوة مطلقا وان
كل شيء مطلقا حتى يرويه نهي مع ورد هذه العبارة في الصلوة
في الجملة ولا بد من ذلك من دليل ولا على الثاني ان
الاخبار الواردة في التجوزات للترتبة على صلوات جعفر شاملة
للكل الصلوات ولم يرويه القيد بعدم التدخل واما الثالث
فلورود الاخبار الكثيرة اذا اجتمعت لله عليك حقوق كفاك حق
واحد من ذلك كالاخبار الواردة على خصوص كل منها وانما الا
صلوات في ذلك قال الشهيد رحمه الله في النجاة ويجوز احتسابها
من الروايات وقال الشهيد الثاني رحمه الله في شرحه يجوز على

المقويات المترتبة

كثيرة

فعل

فعل الوظيفين روى ذلك فخرج عن عبد الله وكذا يجوز
جعلها من اشياء النوافل لان في هذه الرواية وان شئت جعلتها
من قضاء صلواته وجوز بعض الاحصاء جعلها من الفرائض
اذ ليس فيها تغيير فاحس ونحو ذلك قال في شرح الاشارة وقال
المصنف بن حمزة في الوضوء وان صلى صلوات جعفر بالليل او بالنداء
ولعبت من نافلة جاز وقال يحيى بن سعيد في جامع جعفر
بها من نوافله ان شاء وان شاء من قضاء صلواته وانما الا
خبار روى الكليني في الصحيح عن زريح العمري عن ابي
عبد الله ع قال تصليها بالليل وتصليها بالنهار وتصليها
في النهار بالليل والنهار فان شئت فاجعلها من نوافلك ورد
في الصدوق في الفقيه في الحسن او الموثق عن ابي بصير عن ابي
عبد الله ع قال صل صلوات جعفر اى وقت شئت من الليل والنهار
وان شئت حسبها من نوافل الليل وان شئت حسبها من نوافل
فيل النهار حسبك من نوافلك وتجب لك في صلواته جعفر
ووى الشيخ في الصحيح عن زريح عن ابي عبد الله ع قال ان
شئت صل صلواته في الليل وان شئت بالنهار وان شئت
في النهار وان شئت جعلها من نوافلك وان شئت جعلها من قضاء

زريح تدل بعد ما اوردنا عليها على جواز التدخل فيها اذ لم نقلت
في العبارة مع صلوات جعفر كالظهر مثلا ففقد استحكال ويمكن الا
ستلال بهوم الخبر عليه ايضا لكن الاولى تركه لخالفه الفقيه ا
لنقله لصلوات جعفر وان امكن النافذة في تعيين ايقاعها
بتعيين محلي كثير من الاخبار عنه كان الظاهر ذلك للتصريح
في كثير من الاخبار بذلك مع ما ورد وعوضا في النوافل منها كل
ركعتين في ليلة واما الفرائض البتة فهذه الاخبار الخاصة
لا تدخل عليها والاحوط ترك التدخل فيها وان كان الجواز
قويا كما عرفت واما التنبيه فلا يخفى انما ان يقصد ايقاع صلواته
مع تلك الصلوات او ايقاعها عنها او يطلق اما الاول فاذن
يجوز التدخل في ذلك التنبيه وتدخل في الثاني فلا ريب في عدم
جواز التدخل واما الثالث فيخرج الى الخلاف الشرعيين الاصح
فيما اذا نذر صلواتا وصوم او حج او طلاق هرا يجوز ايقاعها في زمن
فريضة وذهب الاكثر الى عدم الجواز وذهب جماعة الى الجواز
وقد دللت حقيقة رفاة في الجواز التدخل والتدخل في الحج
وغيره قوى والاحوط عدمه والله اعلم مسدسا وذهب الاخبار
الى التدخل في حقيقة الصوم الا انما ان كان من النفل والشرب والبيع

نعم من النذر

صلواته وروى ايضا في الصحيح عن زريح قال سألت ابا عبد الله
عن صلوات جعفر فحسب بها من نوافل قال ما شئت من الليل والنهار
وقد روى الفقيه الرضا ع قال وان شئت حسبها من نوافلك و
روى الصدوق رحمه الله في كتابه عن اخبار الرضا باسناد
فيه جهالة عن جابر بن ابي الصالح في خبر طويل يصف فيه
كيفية افعال الرضا ع في طريق خراسان قال ثم قام الى صلواته
الليل فصلى ثمان ركعات ولم يكمل في الثانية في الاولين منها
في كل ركعة الحمد مرة وقبل حيواته احد ثلثين مرة ويصلي صلاته
جعفر بن ابي طالب اربع ركعات يسلم في كل ركعتين ووقف في كل
ركعتين في الثانية قبل الركوع وبعد التسليم ويجنب فيها من
صلوات الليل ثم يصلي الركعتين الباقيتين المغرب فاذا عرفت ذلك
فاعلم ان الاخبار الصحيحة وغيرها دللت على جواز التدخل فيها
وبين النوافل المترتبة اداء وقضاء وتبين ثوابها عليها وانما غير
المترتبة فمحمول تلك الاخبار على استحكال اذ ان قلنا وان كان
نت تطلق لغة على مطلق الصلوة لكن في عرف الاخبار لا سيما
مع اضافتها الى الليل والنهار والى الشخص فلا حرج في الرواية
فلا ادلى انكسك فيها بما قد مرنا ذكره وانما قضاء الفريضة فصح

زريح

فيكون القول بان ما سوى ذلك من شرائط صحة الصوم لا من
جزائه الجواب الفرق بين الجزاء والشرط في مغلطات الصوم لا
يرجع الى معنى محصل ولا شرب عليه فائدة فائدة لانهم انما اخرجوا
بينها في مصلو لا كنها عبادة وجوبية وهيئة مخصوصة على ش
تيب ص على فمادخل فيما فيها عدة هاهنا اجزاءها وما سبق عليها
كالضرورة والغسل وقادتها كما لا تقبل وتشر العبرة بغيرها هاهنا
شرطها واما الصوم فهو كفي وامساك عن اشياء بعد تسليم
كون شئ مغلطا او ناقضا له القول بان الامساك عنه غير دخل
في حقيقة لا تعرف لمعنى محصل ولا لتعقل له فائدة الا انه التينة
وانه هاهنا مع المعانيق على الاجمال ومع العلم بمدخلية
هذه الامور تدخل في التينة الاجمالية مع ان الفرق الذي ذكرتم
لمحقق ان الامن الاخبار نعم ما يلزم اجتناب مقدمها على الصوم
ولا استحصاءه بالصوم فهو من الشرائط كما لا سلم والامان
ولا يبعد القول بذلك في البقاء على الجبابة والحضيض والنفس
والانقضاء ان عندها من شرائط الصوم كما قالوا في الصلوة واما
الفرق بين افعال الشرائط والاعمال والاعتناء مثل ما بين العمل
والشرب فلا يخفى من جهة الا ان يقال بعدم كونها مغلطين او

بارعا

المرسل واما اذا قيل انه هبة كما هو الاشهر وهو الاظهر فاذا قلنا
يكون القبض شرطا لصحة الهبة فلا اشكال ايضا في بطلانه واما
اذا قلنا بان شرط الزوم فلو ارث الهدي المأوى في الاتصاف
فيملكه الهدي المأوى في بطلان الذي يدل عليه الروايات
المعتبرة انك اسلمه بعموم الموضع الذي هو انه يبطل بالوثق منها
ما رواه الشيخ عن الحسين بن سعيد عن فضالة عن ابان عن
خبره عن ابي عبد الله عليه السلام قال قل واليه ما يقبض حتى
يموت صاحبها قال هي بمنزلة الميراث ومنها ما رواه عن الحسن
بن فضالة عن العباس بن عامر عن داود بن الحصين عن ابي عبد الله
عليه السلام قال الهبة والصلوة ما يقبض حتى يموت صاحبها قال هو
ميراث ومنها ما رواه عن محمد بن احمد بن يحيى عن موسى
بن عمر عن العباس بن عامر عن ابان عن ابي بصير عن ابي عبد الله
قال قال الهبة لا تكون ابدية حتى يقبضها وكن كغيرها
الاصل في ذلك قال لصلوة وحده الله في التذكرة الهبة والهبة
والصلوة لا يملكها التيب والهدي اليه والصدق عليه
نفس الاجاب والقبول اذا كان عينا الا بالقبض وبدونه
لا يحصل الملك منه علمنا انما اجمع وقال الشهيد الثاني رحمه

الله

بارعا عنها الى الحكم والشرب مجازا او يتحقق القول في ذلك
بحسب الحاجة الى فرائض ما لم يحصل اليأس والانه الشرب
هنا شرط في كل صدقة الهاشمية من مطلق عنه من غير ان
ها شيئا الجواب لان ذلك يقتضي ان الاحصاء وطولهم ان
الصدق على بعض اقسام الصدقة المأوى في بطلانها الى المعلق
عنه فكل هذا هو المكان المعلق غير هاهنا من المعلق عن هاهنا
لم يجز لها شئ ان ياخذ فطرته ولا حوط في الاول انظر عدم الاخذ
والصدق على صدقة اذا ارسل الرجل الهدي الى اخر ومات المرسل
سلف في الوصول الى المرسل اليه فكل ما يوجب الى وارث المرسل
ان يعلق اليه الى المرسل لا يعلق بين الاحصاء بالهبة كون
القبض شرط في صحة الهبة ولو فرضها على انهم في ذلك والا
شبه بين ان احسن ان شرط الصحة فاما الهبة المرسلة من بلد
الى بلد اخر فقبضها منها من قبل الهبة وقيل انها باقية حتى يموت
الصبي باقية يجوز له الرجوع فيها وان تصرف فيها ولا يحصل له
الملك بطلان فلو كانت امة لم يجز له ولها لان الاباحة لا تقيد
بمواد الوطى وهذا القول الملازمة في بعض كتب ولا يخفى ضعفه
هذه القول لا اشكال في بطلانها بالوثق وجوبه الى وارث

192

الله بعد نقل الخلاف في ان القبض جعل هو شرط للصحة او
لازم يتفرع على القولين الفاء التحاليل بين المقيد والقبض
فانه لو وجب على الاول والوجوب له على الثاني وفي الروايات
الواحدة قبل الاقامة في بطلان على الاول وتجيز الميراث في
الانقضاء وعنه مد على الثاني وقال الشهيد قدس سره الله
رحمته في الدرر ومن وقال بعض الاحصاء والمهدي الرثنا
فما قلنا للهدي استجابه وان مات الهدي فلو ارثه الميراث لا الله
لا يملكها بالوصول اليه اذ يملكها بالعقد نعم يكون اباحة التصرف
حيث يكون متصورا فلو كانت جارية لم يجز له ولها لان الا
سقطان لا يحصل اباحة من اذ يملك الهدي اليه ولو
رسوله في الاجاب والامتناع ويجوز عدم الحاجة الى
الاجاب والقبول المظاوي في الفعل الذي عليها لان الهدي اذا كانت
تعمل في التيب ولم يقبل منه انه ركن العقد وبعد جدي على الاباحة
لا تكون شتر في تصرف الملاك وعلى حين الناس في سائر الا
عصا واما انصاره قال رحمه الله ولو مات المتصدق الهبة فلو
وفاة التصرف وهل تقع موروثة فيه نظر ان اجزائه شرعي للهبة
فيكون فيها الكمال في الف ومن انزف اباحة وفيه قترت

على الهدي شيئا
على المعلق الذي عليه
ان قوله عليهم السلام
بعضهم

بالدفع فهو كسائر الباعثات ثم يدقق في التمسك فيها وقال العلامة
قدس سره في الخبر لا يتصح الهب ما لم يتم القبض للعقد فلو
مات الواهب وأورثه الوهب بعد العقد قبل القبض بطلب الهبة سؤ
مات قبل الأذن في القبض وبعد وقال الشيخ لا يطل بموت
الواهب ويقوم الورث مقامه في الأقباض وفي بعد ثم قال لا
قر بئس شرط التحيل في القبول بحيث يكون جواباً للإيجاب فلو
انقضى هذا مع وسوله وكده في إيجاب الهبة وقبل المهدى
فان لم يفعل كان الباطل ولو لم يفعل اشترط القبول قطعا كان
وجهها قضاء للعاد لا بقول الهل يا من غير نطق وقال الحق
طالب في شرحه في الأربع فلو مات الواهب بعد العقد وقبل
القبض كان ميراثا وقال الشهيد الثاني رحمه الله في شرحه
كان ميراثا ورث الواهب بطلان العقد عند بموته قبل الأقباض
مع انه شرط في صحة كغيره من العقود الجائز كما لو كان في الشره
وقال الشيخ في طلبه بطلان الهبة وقام الوارث مقامه كالباع في مدة
ما يقام من حيث ان العقد صفة يؤهل للاروم فلا يفسخ بالو
وتبعه ابن البرج على ذلك مع ان الشيخ قال فذهبنا لترجم
اذا مات قبل قبضها كان ميراثا وقال الملك لا يحصل الا بالقبض
وليس

وليس كما شاع من حصوله بالعقد فلا بد من إقباض وموت للموت
بذلك موت المذهب وليد كذا لا أكثر ومن صرح به العلامة في
التذكرة ولا فرق في قوة قبل القبض بين اذنه فيه قبله وعدمه بل
الاذن بالقبض وفي معناه ما لا ريب له من الهدية لان ان مات المهدى
بهدية له قبل وصولها فليس المرسل وقعهما حيث ان الهدية
اليدوي الى وارثه ليطول الهدية قبل القبض كما هيته انتهى فظهر
فما نقلت ان الاظهر من حيث الاختيار والاكثر بين الاخصاء
يطول الهدية بموت المرسل وفيه قول باختيار الوارث في الا
قبض وعدمه ولا خلاف في عدم لزومه وعدم جواز اقباضه
بغير اذن الوارث وما اذا مات المهدى له فالأظهر ان يملك المثل
ويجوز له وقفه على اذن المهدى ووارثه وقد سبق القول بان
للعاقبة القبض ولا يخفى ضعفه لان الهدية او الاباحة لا حد لها
يستقيم الوارثه وكون جواز القبض مودعاً في حال الذبح ومع عدم
القبض لا يحصل ملك حتى ينتقل الى الوارث وظاهر ان اقباض
الناس مختلف بالنسبة للاشخاص فربما كان عرض الوهاب
معلقاً بحصول الوهب دون وراثته واما الوصية فملك مورس
الاصحاب سواء اذات الوصية قد رجع وصية فوارث الوصية

لا بد من التوجه الى هذه الناحية في كل وقت

يقوم مقامه في القيد وينقل إلى الملك ويد عليه رواية من بيت
قبس من جرحا وذهب جماعة إلى البطان الوضعية بروت الوصي لقبيل
القبول سواء مات في حياة الوصي أم بعد موته وفصل بعض
الأصحاب فخص البطان بما زاد من الوصي لقبيل الوصي و
يدل عليه بعض الروايات العشرة ولا يخلو من قوة والله يعلم
وما ذكره جماعة من الأصحاب من وجوب كذا
في الجمع بالقطار بالحرم هل يخص المصحات الأكثر ب
الغزة ويشمل المعارض كالمغصوب مثلا وهل هو مختص
بالمأكول والمشروب أو يضم سائر المفطرات كالتنايل ^{والجوامع}
ظاهر النص وكلام الأصحاب العموم في ذلكين أما كلام
الأصحاب فقال أشبه رحمه الله في الدروس ولو افطر
على غير كذا أو مال حرم وصحت الشك على الأكثر وقال الشيخ
رحمته في الترتيب فاما في الحسين بن سعيد عن عثمان بن ه
عليه عن ساعدة قال سألت عن رجل أكل في رمضان
متحملا فقال عليه عتق رقبة وأطعم ستين مسكينا أو صيام شهرين
متتابعين وقضاء ذلك اليوم وابن مثل ذلك اليوم فيجوز أن
يكون المراد بالوافي الحرام الخروف والجمع ويعتدل بأنه يكون

1817

هيك

[illegible]

والله اعلم

و یکذاست چهارم که بر سماء و عالم مثل بر ایجا و عرش و
کسی و فلک و عناصر و ملک و جن و انس و سایر خدایان **پنجم** که در
بزم است یا نزد هم که کتاب ایمان و کفر **ششم** که کتاب ارباب
و سن و ادا و نوازی و کبایر و معاصی و ابواب حمد و مافیه هم که کتاب
روضه شمع بر وعظ و حکم و غضب **هفتم** که کتاب طهارت و صلوات
تم صدها است **هشتم** که کتاب قرآن و دعای **نهم** که کتاب زکوة و
صوم و اعمال است **دهم** که کتاب حج **یازدهم** که کتاب زیارت
و عز است **یازدهم** که کتاب عقود و ایقاعات است **چهارم**
که کتاب حکم است **پنجم** که کتاب جوارات است **ششم** که کتاب غنائی است
این کتاب حقیقت القین از آنکه در تلوک است از ده جلد تمام تفصیل
نمود و نه جلد با تمام دیگر بر سر هم نود و چهار است تخمین شده جمیع خروج
تقریباً سیصد و هشتاد و دو هزار است پیوند **ششم** که جواب مسائل
مندیه و آن سالک چند است که در حرم مبرور مولانا جلاله افغان ابرار کجاست
است و دعا مشایخ را و دایم که شایع و ظهور و لزوم انحاء و تقیه در ارباب ایمان است
غیرت کفر و خطا و کفر است آن چند هزار حج را ده از آن و دخل و تحقیق
آنها اینابر طبع و چون از اجابت شایسته متفلسف و ایشان در چرخه
بحوال شایع کلافی شایع فرموده اند و آن نه شده است که مرغانه و سابقه

اول

او آب مخصوص نماز و غیره زمان لکریه و فصل ششم کتاب رساله کشت
 ترجمه پنجاه بیت رساله انشاالله پیشکش بخفت و کریمه
 بیت رساله بدو که در کتاب ترجمه بعنوان الحاق کشت یکصد و
 بیت کتاب حقیقه الزائر سیر و هزار بیت رساله ترجمه شایسته
 مشتمل بر دانش چهره که در بیان دوران و فصل و حیات است یکصد بیت
 رساله ترجمه بیت عبداللہ بن چند در حیات بیت رساله ترجمه نوحه حضرت
 امام رضا علیہ السلام بقرصه بیت رساله ترجمه نوحه مخفی و در نواز خوشه
 بیت رساله ترجمه حدیث جابر بن ابی الضحاک در بیان بعضی ارباب و
 اعیان مقول از حضرت امام رضا علیہ السلام یکصد بیت رساله ترجمه دعای
 جوشن صغیر یکصد و پنجاه بیت رساله ترجمه دعای سحر است و در بیت
 رساله ترجمه دعای کبیر و در بیت رساله ترجمه دعای سحر یکصد و
 پنجاه بیت رساله ترجمه رباعی فرخنده العزیز ششصد و بیست و هفت
 کلام و در نوحه حضرت امیر المؤمنین علیہ السلام بظواهر سیر و چهار
 هزار بیت رساله ترجمه رساله مالک ششصد و بیست و هشت بیت و اگر ناو حضرت
 امیر المؤمنین علیہ السلام در باب بیان آداب سلوک حاکم با رعیت
 یکصد و بیست رساله ترجمه زیارت جامعه و در بیت رساله ترجمه
 قصیده و در بیان اعراس حضرت امام رضا علیہ السلام بقرصه

وَقُوتُكَ

151

سج و نسیف اهل روزگار مملی و گرفتار و مشغول
حسرت ایشان از در بزم تحصیل و تفضل مقدوفت در بزم
حرم و غیره صراحت بقدر و حد ایشان از روزگار بمواظفات و نه انصاف
سج کافی و نقل اجندرا و ائمه طهارت علیهم صلوات الله الذلک الجبار
دع که کلام سلفی استیضاح امثال موافق مذکور و بر سر و بر سر انداز
ممکنست که جمیع پنج تالیفات و تعلیقات و وقایع و مرقومات پنج تالیف
از قوه بغض الله بر یکجا سر هم حساب بر جوع ایام تکلیف عمر شریف پنج تالیف
توزیع و تقسیم شود و بر اقسامی اولیت است بر کسی منظور
نداشته نیز که بسیار بد که بعضی ایام مخالفی از موافق شبانه روزی زیاده
بر هزار است نیز تالیف و رفع اند حق رساله عقادات با آن است که
کلام و تحقیق مقام را که بیان سیاق تالیف بسیار و ترکیب باشد نظایر
کیمیای مرقومه و پنجاه پست است و بر کتب برپایض رفته قلعه
از قدس الله رود و در هر یک کلامی حده جمده می شود و بی شرح علوم الدین
و از صراف حق الیقین و مشهور و الودیع موالها تطبیقین صلوات الله
و سلمه علیهم اجمعین باینی قسم شده این عقد لولی کرشمه و مصلان توشیح
مال دیو فوشخل و خنده ترک و در ذلک فیت فاعل التاضول الله

از انقضات به نهایت قادر و زکی و همان است که این حرف مسکونه
 عصیان را از میان ایشان طرد و هدایت و ایمان و یگانگی را به ایشان
 بدست برداشت و صاحبان بقیعت بوج این از ان متظلم شدند و توفیق
 جمیع اشیا را به این غور و در کمال انبیا بهر منته که داند و توقع از و در ان
 سقیت الهی که در مقام انکه و چنانچه بهره از ان بدست آورند این بی بضای
 عت خدای یکتا و صاحب انرا به عی مسخرت و قوه ایمان با و آورند و سرور و شادانی
 نمایند و قوه و قوت فراخ عنه که بعد از وی

۱۸۳

۱۷۵۸۱
 ۲۰۸۷۴۶

این کتاب به کتابخانه
 مجلس شورای ملی
 در تهران
 شماره ثبت ۱۳۰۶
 تاریخ ثبت ۱۳۰۶

